

Uredništvo: uprava, Ljubljana, Kaplarjeva 6. Telefon 4001-4004. Mesečna naročnina 10 lit., za inostranstvo 40 lit., — Osk. rač. Ljubljana 10.636 za naročnino in 10.894 za inserate. — Izključno zastopstvo za agencije in tiskarne in inostranstvo: UPI & A. Milano. Reprografski in vrtičarski.

SLOVENEC

JUNI - 1944

18

NEDELJA

Südengland und London ständig unter dem Feuer unserer schwersten Sprengmittel

Mit stärksten Zerstörungen in den betroffenen Gebieten ist zu rechnen Kämpfe auf der Insel Elba

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 17. Juni. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Seit dem 15. Juni 23.40 Uhr liegen Südengland und das Stadtgebiet von London mit nur geringen Unterbrechungen ständig unter dem Feuer unserer schwersten Sprengmittel. Mit stärksten Zerstörungen in den betroffenen Gebieten ist zu rechnen.

In der Normandie kam es gestern wieder zu für uns erfolgreichen Angriffs- und Abwehrkämpfen. Östlich der Orne gewann unser Angriff trotz starker feindlicher Gegenwehr nach heftigen Kämpfen den grössten Teil des Waldgebietes südlich Barent. Gegen den mit starken Panzerkräften während des ganzen Tages südwestlich Tilly angreifenden Feind errangen unsere Panzerverbände einen vollen Abwehrrfolg. Einige durch unsere Stellungen durchgebrochene feindliche Panzer wurden vernichtet. Auch beiderseits der Strasse Bayeux-St. Lo griff der Feind gestern mit starken Kräften an. Die Kämpfe sind im Gange.

Nordwestlich Carentan scheiterten starke Angriffe des Gegners unter schweren Verlusten für ihn. Nur im Raum Ste. Mere-Eglise gelang es dem Feind nach Westen bis Sauveterre Comte vorzudringen, wo weiterhin schwer gekämpft wird.

Bei den Kämpfen auf der Halbinsel Cherbourg haben sich die Kampfgruppen unter Führung von Oberstleutnant Keil und das Pionier-Bataillon 191 unter Führung von Hauptmann Bodenkamp besonders ausgezeichnet.

In Mittelitalien verlegte der Feind gestern seinen Schwerpunkt in den Raum nordöstlich des Bolsena-Sees. Es gelang ihm dort nach erbittertem Ringen, in den Stellungen unserer Nachhut einige Einbrüche zu erzielen. Im Raum von Grosseto und südlich davon wurden feindliche Angriffe blutig zerschlagen. Die Verluste des Feindes waren hart. Zahlreiche Panzer und Lastkraftwagen blieben brennend liegen.

In den Morgenstunden des heutigen Tages landete der Gegner nach schweren Luftangriffen an mehreren Stellen auf der Insel Elba. Heftige Kämpfe mit den schwachen deutschen Besatzungskräften sind im Gange.

Aus dem Osten werden keine besonderen Kampfhandlungen gemeldet.

In den Morgenstunden des Freitag flogen feindliche Flugzeuge unter Jagdschutz nach Südostdeutschland ein und warfen Bomben in Aussenbezirken der Stadt Wien und auf Pressburg. Es entstanden Schäden und Verluste unter der Bevölkerung.

In der vergangenen Nacht griffen britische Bomber die Städte Duisburg und Oberhausen an und verursachten dort Gebäudeschäden und geringe Personenverluste. Einzelne britische Flugzeuge warfen Bomben auf Berlin.

Über den Reichsgebiet und den besetzten Westgebieten wurden bei Tage und in der vergangenen Nacht durch Luftverteidigungskräfte 83 feindliche Flugzeuge zum Absturz gebracht. Unterseeboote versenkten im Atlantik zwei Schiffe mit 11.000 BRT und einen Zerstörer.

Južna Anglija in London stalno pod ognjem naših najtežjih razstreliv

Računati je z najhujšimi razdejanji na prizadetih področjih Boji na otoku Elbi

Führerjev glavni stan, 17. junija. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Od 15. junija, od 23.4 ure sta južna Anglija in londonsko mestno področje z majhnimi presledki stalno pod ognjem naših najtežjih razstreliv. Računati je z najhujšimi razdejanji na prizadetih področjih.

V Normandiji je prišlo včeraj zopet do za nas uspešnih napadalnih in obrambnih bojev. Vzhodno od reke Orne smo z našim napadom vključili močni sovražnikovi obrambi v ogorčenih bojih pridobili večji del gozdnega področja južno od Barenta. Proti sovražniku, ki je napadal tekom vsega dneva z močnimi oklepniškimi silami jugozahodno od Tillyja, so dosegli naši oklepniški oddelki popoln obrambni uspeh. Nekaj sovražnikovih oklepnikov, ki so prodrli skozi naše položaje, je bilo uničenih. Tudi na obeh straneh ceste Bayeux - St. Lo je napadel sovražnik večeraz z močnimi silami. Boji so še v teku.

Severnozahodno od Carentana so se ponorečili močni sovražnikovi napadi. Nasprotnik je imel težke izgube. Le na področju Ste. Mere Eglise je uspelo sovražniku prodreti naprej proti zapadu do Sauveterre - Le Comte, kjer so v teku hudi boji.

Pri bojih na polotoku Cherbourg sta se posebno odlikovali bojni skupini pod vodstvom podpolkovnika Keila in pionirski bataljon 191. pod vodstvom kapetana Bodenkampa.

V srednji Italiji je prelozil včeraj sovražnik svoje težiske na področje severovzhodno od Bolsenskega jezera. Tamkaj mu je uspelo, da je po ogorčenih bitkah napravil v položaje naših zaščitnih nekaj vdorov. Na področju Grosseta in vzhodno so bili krvavo razbiti sovražnikovi napadi. Izgube sovražnika so bile hude. Številni oklepniki in tovorni vozovi so zgoreli.

V jutranjih urah današnjega dne se je izkrkal sovražnik po težkih zračnih napadih na več krajih otoka Elbe. Ogorčene bitke s slabotnimi nemškimi posadkami so v teku.

Z vzhoda ne javljajo o nikakih posebnih bojih.

V petek zjutraj so priletela sovražna letala z lovskimi spremstvom nad jugovzhodno Nemčijo ter vrгла bombe na zunanje predele mesta Duna in pa na Bratislavo. Nastala je škoda, prebivalstvo je imelo izgube.

V pretekli noči so napadli britanski bombniki mesti Duisburg in Oberhausen ter povzročili tamkaj škodo na poslopih in manjše človeške izgube. Posamezna britanska letala so vrгла bombe na Berlin.

Protiletalske obrambne sile so sestrelile podnevi in v pretekli noči nad pod-

Romunsko vojno poročilo

Bukarešta, 17. junija. Romunsko vojno poročilo z dne 16. junija se glasi:

Ob spodnjem teku Dnejsra in v srednji Besarabiji ni prišlo do nobenih posebnih dogodkov.

Na moldavskem bojišču so v teku skromne vojne operacije.

Novo razstrelivo nad južno Anglijo

Nemški narod je dolgo čakal na ta dan povračila

Berlin, 16. junija. »Južno Anglijo in londonsko mestno področje smo obstrlevali v pretekli noči in danes dopoldne z novimi razstrelivi najtežjega kalibra.« To kratko poročilo vojno poročilo z dne 16. junija. To je stavek z veliko vsebino, stavek, ki ga občuti nemški narod kot neko olajšanje morečega ozračja. Vse veliko sovražstvo, ki se je gromadilo v nemških možeh in ženah, ki so morali noč in dan s stisnjenimi pestmi gledati kako so bila uničevana njihova mesta, kako so sistematično ubijali žene in otroke, je od ure do ure vedno glasneje zahtevalo kaznovanje teh morilcev. Njihova srca so kričala po masčevanju kot pravično kaznijo za umor in zadržujočo jezo so pričakovali ure obračuna.

Bili so 30 ur v zakloniščih

Stockholm, 17. junija. Semkaj dosepe novice iz Anglije potrjujejo, da je doživela britanska prestolnica včeraj najdaljši alarm te vojne. 16 ur so sedeli Londončani v kletih in rovih podzemskih železnice. Tovarne in uradi niso delovali. Vse gostilne in trgovine so ostale zaprte. Od noči na 16. junij trajajoč nemški napad z novimi razstrelivnimi sredstvi na južno Anglijo in London je povzročil najhujša razdejanja. Skladšči in iztovarjalni ob Tenzi gore. Železniški promet je na več krajih prekinjen in je v večini primerov ohromljen. Druga poročila govore o »naraščajočem strahu« londonskega prebivalstva.

Berlin. Berlinsko sobotno jutranje časopisje prinaša z velikimi črkami in napisi prvi stavek vojnega poročila z dne 16. junija, v katerem objavlja vojno poročilo s kratkimi besedami napad novih razstrelivnih sredstev najtežjega kalibra

proti Londonu. »Völkischer Beobachter« piše: »Sovražnik je vzbudil sovraštvo z nesramnimi strahovalnimi napadi, z minami in fosfornimi bombami na žene in otroke, na bolnice in stanovanjske okraje. Sedaj pa dobiva odgovor, kakršnega zasluži.«

Berlin. Nemški napad z novimi razstrelivnimi telesi, ki je prišel v petek ponoči na mestno področje Londona, je imel izredno močno dejstvo. Južna obala Anglije je bila osvetljena v ponočnih urah z visokim ognjenim sijem, ki ga je bilo videti tudi onstran kanala. Tamkaj, kjer so padla nova razstrelivna telesa na tla, so nastali požari takega obsega, kakršnega doslej Anglija ni doživela.

Berlin, 17. jun. Poseg novih razstrelivnih teles proti Angliji je vzbudil pri vojaki vseh vrst vojske, predvsem pa pri onih divizijah, ki se bore v Normandiji, največje zadovoljstvo. Če je pripravljenost za borbo, ki krasí nemške vojake, vzvišen nad vsako hvalo, je bila vendar z uvedbo novega orožja brez dvoma še povečana.

Stockholm, 16. junija. Posebni, dopisnik agencije Reuter je izvedel o novem nemškem tajnem orožju naslednje podrobnosti:

To so letala brez posadke, ki so napolnjena z močnim razstrelivom, ki imajo ožek trup ter imajo na repu neko posebno napravo in ki jih Nemci pošiljajo proti Angliji. Poročevalec piše, da je videl danes neko tako letalo, ki je z izredno brzino letelo v ravni črti. To letalo je opazovalo tisoče ljudi v južni Angliji. Končno zagotavlja ta poročevalec, da ni povzročilo to letalo nobene panike, pač pa da so bili vsi zelo radovedni o učinku tega novega orožja.

Berlin, 16. jun. Uporaba novega nem-

Angleška uganjanja o novem orožju

ter v zgodnjih jutranjih urah so bila ta letala v več valovih več ur nad južno Anglijo.

Berlin, 16. junija. V nasprotju s politiki angleške poročevalske agencije, ki hoče zmanjšati učinek nemških napadov nad južno Anglijo je omembe vredno sporočilo javnosti, ki ga je izdalo danes angleško notranje ministrstvo, ki pravi:

»Če preneha delovati stroj nepoznanega letala ter se na koncu letala pokaže luč, potem to znači, da bo nastala kmalu na to eksplozija, mogoče v petih do petnajstih sekundah. Varujte se teh eksplozij! Tudi oni, ki so v zaprtih prostorih, naj si polastejo takoj najboljše zavetje.«

Napad na Bratislavo

Bratislava. Angloameriški strahovalni letali so bombardirali v dopoldanskih urah v petek stanovanjske okraje mesta Bratislave, poročila uradni slovaški poročevalski urad. Civilno prebivalstvo je imelo izgube.

Preplah v Angliji

lve ter uničili tisočletne dokaze nemške kulture. Napadali so brezbrambne ljudi v njihovih stanovanjih ter se hvalili, če so rušili bolnice, ki so bile jasno označene z znakom Rdečega križa.

Moral je priti dan obračuna. Nemški narod je dolgo čakal na ta dan ter se je zaklel, da bo poplačal vsak zločin. Zaradi tega občutju Nemci kot neko olajšanje ter kot pokoro za smrt mnogih nedolžno umorjenih, ki kličejo iz grobov po masčevanju, če so tam preko Rokavskega preliva preplašeni ter ogorčeni, ker Nemčija z novim orožjem masčuje umore sovražnih zračnih tolovajev. Nasprotniki so šele naučili nemški narod sovražiti. Nemci se hočejo masčevati nad zločinci, ki so hoteli uničiti delaven ter miroljuben narod ter želijo, da bi v sovražnem taboru občutili vso težo nemškega protidarca.

Radjska postaja Davenport je bila zelo poškodovana. Oddajnik je oddajal nekaj časa preko pomožne postaje, vendar je omenil, da ne more oddajati drugih oddaj ko glasbo na ploščah.

Stockholm, 17. junija. Kakor javljajo iz krogov britanskega poslanstva v Stockholmu, je trajal v angleški prestolnici zaradi napada z novimi nemškimi razstrelivi v noči na petek in v petek dopoldne letalski alarm 16 ur in Londončani so morali prebiti ta čas v kletih in rovih podzemskih železnice, medtem, ko tvornice in uradi niso poslovali.

Ker pa je po londonskih vesteh nemško vodstvo tudi v petek dopoldne in tudi v noči na soboto napadalo londonsko področje z novimi razstrelivi, je bilo londonsko prebivalstvo najbrže nekako 30 ur v zakloniščih.

Rim. Zavezniški vojaški guverner Rima brigadni general Huhe je po desetih dneh službenega delovanja odstopil. To službo bo začasno opravljal ameriški polkovnik Norman Fiske, zastopajoči izvršni komisar zavezniške nadzorovalne misije.

Naročajte 'Slovenca'!

škega razstreliva, ki ima izredno moč, je povzročila v Angliji razumljivo vznemirjenje. To je razvidno že iz tega, da je moral o tem že takoj v petek podati izjavo v spodnji zbornici minister za javno varnost Morrison.

V tej izjavi, ki boče predvsem pomiriti preplašeno prebivalstvo, govori Morrison o nekem »resnejšem napadu«, o katerem pa se ni prejel natančnejših poročil o izgubah ter razdejanju. Verjetno je, da se bodo ti napadi nadaljevali. Medtem pa je važno, da sovražnik ne izve, kam so zadeli njegovi izstrelki. Verjetno, tako je nadaljeval Morrison, bo težko razlikovati te napade od navadnih zračnih napadov. Zaradi tega tudi ne bodo več sporočali natančno imen napadenih krajev, pač pa bodo kratkoma rekli le v južni Angliji. Angleži naj sicer mirno nadaljujejo svoje delo, vendar se naj zaradi eventualnih dnevnih napadov ne izpostavljajo preveč po ulicah.

Zadrega zadreg

Bliza se že konec drugega tedna bojev v Normandiji in Angloamerikanci še vedno ne morejo zadostiti pričakovanju svojega prebivalstva, ki je pričakovalo, da se bo z invazijo začel tisti usodni vrtinec, v katerem bo sedanja vojna izhlapela v tolikšno zavest zmagovalca Anglosasov, da bodo z lahkoto pozabili na vse, kar jim je ta vojna prinesla grenkega in trpekega. Toda komaj se je začela invazija, se je srce anglosaskih ljudstev že začela polastiti negotovost in zadrega. Od nikoder ni nikakih poročil o odločitvah sunkih, kaj šele o zmagovitih razpletih in iz pisanja anglosaskega tiska se vidi, da gleda Anglosas v bodočnost po izbruhu invazije s prav tolikšno zavestjo tesnobe, ki ga ni mogla razbremeniti občutka zadrega vseh pet let te vojne.

Vse, kar se v teh letih vojne poraja iz angleške politike, nosi na sebi ta usodni pečat zadrega. Angleški propagandisti so med Angloamerikanci ustvarili tako razpoloženje glede bodoče invazije, da je bil poslušalec radjske propagande prepričan, da se bo invazija sprožila v takem trenutku, da bo zmagovalci konec vojne prav blizu. Ljudstvo je zadnje mesece v Angliji in Ameriki postajalo nemirno in živčno, ker je upravičeno menilo, da bo invazija prinesla hitro toliko zaželeni konec vojne. To občutje zadrega je proti koncu naraščalo s tolikšno napetostjo, da si je angleška vlada morala pomagati iz zadrega na ta način da je temu kotlu živčnosti odprla poklopce in se podala v bojni pohod na Normandijo.

Če je že notranje politični moment terjal od anglosaskih vlad tak korak, tedaj pa je bil mednarodno politični položaj še težavnejši in nerodnejši. Anglijo in Ameriko je že skoraj dve leti vezala obljuba, ki je bila dana boljševikom, češ da bodo zahodni zavezniki pomagali Sovjetom iz zadrega na ta način, da se bodo pripravili za čim prejšnjo invazijo. Obljuba, dana boljševikom, je začela pritiskati s tolikšno težo na angleška razvznika, da sta morala oba začeti računati s tem, kako se bosta izmotala iz teh zadreg tako, da bosta drug drugemu in nato tretjemu zavezniku čim manj koristila. Za Anglosase je bilo važno, da se invazijo zavleče tako dolgo, da bo njihov boljševiški zaveznik na vzhodu čim bolj izkrjavel. Ameriški zaveznik je moral pri tem računati na to, da bo Anglija morala biti ob trenutku invazije tako izčrpana, da bo njena diplomacija v čim večji zadregi, ko se bo sestavljala »zavezniški načrt« za preosnovo sveta po »zavezniški zmagi.« Anglija pa si je iz te politične in vojaške zadrega skušala pomagati na ta način, da bi med Sovjeti in Amerikanci obveljala kot jeziček na tehtnici, ki bi ugotavljal na obeh strani kolikšna je napetost med ameriškim in sovjetskim, karistimi na Pacifiku in v Aziji, da bi tako Anglija mogla splavati v evropskih zadevah na površje.

Korak iz take vsesplošne zadrega so Angloamerikanci morali storiti v silno nerodnih okoliščinah. Na bojišče v Normandiji so morali spraviti mnogo divizij, v katerih se bo moralo vsokovati proti Evropi mnogo Angležev in Amerikancev, ki dosedaj še niso bili v nobenem boju, proti njim pa se uveljavlja nemški vojak s svojimi evropskimi zavezniki in vsi ti vojaki, branilci Evrope, so do skrajnosti izčrpani in izurjeni, poleg tega pa jih ne navdaja nobena zavest tesnobe ali pa zadrega, ker vedo, da jim gre sedaj za vse, za njihove domove, za njihovo družinsko srečo in pravico do dela — to je za ideale, ki so bili vedno Evropi najljubši in najbolj prirasli k srcu.

Ko pa je bila invazijska bitka te dni v prvem visku svojega zagona, se je nad južno Anglijo in Londonom začelo uveljavljati novo vojno sredstvo, ki načenja novo dobo v zgodovini vojskovanja. Po prvih poročilih je bilo presenečenje popolno in če se ta zadrega zadreg kmalu ne razplete, tedaj se lahko iz tega za anglosasko politično in vojaško vodstvo zvožlja nevarna — zadrega.

G. prezident pri delovni mladini v Brezovici

Brezovica, 17. junija.

Na Brezovici se nahaja prvo delovno taborišče mladine. Včeraj je to mladino obiskal g. prezident. V spremstvu predsednika naborne komisije g. Mzanzena in polkovnika g. Sullaja se je gospod prezident ob četrty uri popoldne pripeljal pred taborišče, kjer so ga pričakali in pozdravili predstavniki organizacije Todt, Baudirektor g. Schrems, Obersturmbannführer g. Kiefer in Hauptbannführer dipl. ing. Huth.

Gospod prezident se je nato s spremstvom podal skozi vhod, ki sta ga čuvala dva strumno zravnana fanta v rumenokasto-rjavih uniformah delovne službe, prešel dvorišče ter vstopil v prvo poslopje. V dveh vrstah so ob pogradih stali obvezniki v stavu »mirno«, ter grozko odzdravili prezidentu, ko jih je ob vstopu pozdravljal z »dravro prijatelji«. Svetel in snažen prostor in v njem nahajajoče se krepke in zagorele postave vzravnanih mladeničev, vse to je očito narenilo na g. prezidenta globok vtis.

Ko je g. prezident pregledal prostore vseh treh čet, in se prepiral o vzornem

redu in higijeni, ki vlada v taborišču je po raportu in pregledu sledil mimohod čet.

Po pregledu in paradi so se na dvorišču zbrale vse tri čete v krogu, sredi katerega je g. prezident in gostom zaigral taboriščni orkester nekaj koračnic. Pevski zbor, ki ga sestavljajo vsi taboriščniki z lastnim dirigentom na čelu pa je grozko zapel nekaj narodnih pesmi. Po končanem sporedu se je g. prezident prisrčno zahvalil vsem navzočim za sprejem, jih pozval da ostanejo v teh najtežjih trenutkih z narodom duhovno skupaj, in pomorejo s svojim delom k skupni boljši bodočnosti. »Karkoli boste storili dobrega, bo dobro za ves narod«, je dejal na koncu svojega pozdrava.

Po obisku kuhinje, kjer se je v velikih kotlih že kuhala dobra večerja se je g. prezident podal v taboriščno dvorano za prireditve.

Ko je g. prezident zapustil dvorano za prireditve, so ga na dvorišču pričakale med tem ponovno razvrščene edince in po prejetem raportu in pregledu čet se je s spremstvom napotil proti izhodu.

Naraščanje bojov v Normandiji

Berlin, 17. junija. Šele pred nekaj dnevi so odstopili Britanci ves del zahodno od Ponte en Bassin—Bayeux ležeči del predmostja Severnoamerikancem ter so osredotočili svoje sile na vzhodnem delu in sicer severno od Caena. Nekako od torka so ti oddelki v premiku proti zahodu in so posegli že v sredo in četrtek v boje jugozahodno od Tilly—Sur—Seullessa. Ko so se izjavili napadi vzhodno in zahodno od Caena, je poskušal sovražnik izravnati pritisk na področju Tilly—Caumont do odseka Elle in na zahodnem delu dela predmostja od Ste. Mere Eglise. Nato so se razvili hudi boji obeh zadnjih dni, v katerih so nemške čete v protinapadih ali borbah iz bližine onemogočile napredovanje sovražnika.

V četrtek so sledili glavni napadi britansko-severnoameriških sil spet v smeri proti Villers Bocage in proti odseku Elle, na predmostju južno od Carentana, kakor tudi južno in severno od Ste. Mere Eglise. Čeprav so jih podpirali stalno močni oddelki oklepnikov in izredno močan topniški ogenj, niso mogli doseči nobenih pomembnejših uspehov. Nasprotno pa so jih potisnili nemški protinapadi vzhodno od reke Orne in zahodno od Carentana, predvsem pa na področju Caumonta energično nazaj. Borbo za vzhodno obalo izliva reke Orne vodijo Britanci še nadalje s topništvom ladjevja. Nemške baterije, ki niso doživele nobenih izgub ali poškodb so odgovorile s topniškim ognjem ter prisilile z dobro naperjenimi salvami sovražnikove ladje, da so se zameglele k umiku.

Nemški grenadirji in oklepniki so zasedli malo britansko predmostje ter nekaj krajev, med temi Tousseville in Sanberville. Nadaljnji občutni udarci so izvedli nemški pionirji z razstrelitvijo zapornic in jezov pri Caenu. S tem so odvzeli prekopu hiteče sporedno z reko Orne vso vodo, tako da je ribiški pristanišče Oustreham, ki so ga Britanci že od prvega dne invazije uporabljali kot izkrcevališče le še možno uporabljati pri plimi, torej je praktično brez vrednosti.

Nemške čete so potisnile sovražnika dalje proti cesti Isigny—Caumont ter ga vrgle iz kraja La Vaquer, ki leži zahodno od Caumonta. V severno-zahodnem odseku Elle so obnovili Severnoamerikanci svoj poskus, da bi prebili nemške bojne črte na obeh straneh francoske ceste 172. Začasno jim je uspelo, da so se polastili neke vasi severno od reke. Ko so zavili proti jugu, da bi razširili vdor, jih je zadela protinapad, pri katerem so jih vrgle nemške čete najprej iz vasi in potem nazaj na izhodiščne položaje.

Južno od Carentana so pričeli Severnoamerikanci z novimi napadi, da

bi razširili svoje ozke zvezne mostove ob izlivu reke Vire. Močni napadi so se izjavili. Vzhodno od Carentana so izkoristile nemške čete obrambne uspehe, dosežene prejšnjega dne ter napadle sovražnika. Istočasno je pritiskil sovražnik na severnem odseku z močnimi silami. V celoti je bil položaj na invazijskem bojišču v četrtek v znamenju nadaljnje utrditve nemških položajev na važnih odsekih.

Stockholm, DNB. Kakor poroča časopis »Morgen Tidningen« iz Londona, se pritožuje angleški komunistični list »Daily Worker« v četrtek, češ da je edini angleški časopis, ki ni dobil dovoljenja, da bi odposlal svojega poročevalca na invazijsko bojišče. Zaradi tega tudi ne sme biti prisoten pri tiskovnih konferencah glavnega stana. — Torej angleško poveljstvo ne zaupa komunistom, ki so moskovski špijoni in plačani agentje boljševiškega imperializma.

»Izkrvaveli bodo...«

Berlin. Britanski kapitan John Sanders, ki je bil ujet pri Le Havru, je izjavil: »Če ne bomo kmalu zavzeli kakšne luke, potem bomo izkrvaveli v severni Franciji. Zavezniki letalstvo sicer lahko opustoši cela ozemlja, toda če hočemo streti nemški odpor, se moramo ogorčno boriti za vsak meter zemlje v bojih moža proti možu.«

Nemci niso izmogovalci

Zeneva, 16. jun. Londonsko časopisje mora v zadnjem času prinašati vedno več poročil svojih poročevalcev, v katerih poročajo o dobrih razmerah, v katerih živi tako zvano »zasušeno in izstradano francosko civilno prebivalstvo v Normandiji. Angloameriški vojaki so bili presenečeni nad tem, kar so videli. Posamezni londonski časopisi se trudijo, da bi zabrisali vtis, ki so ga napravila ta poročila v angleški javnosti, ker je s tem postavljeno na laž vse prejšnje angloameriške agitacijske pisanje.

List »Daily Mail« piše 14. junija, da je izjavilo severnofrancosko prebivalstvo angloameriškim četam, da so se z nemškimi četami prav dobro razumeli. Teh par krajev, ki so jih »osvojevali« angloameriški vojaki, so gospodarsko zelo trdni. Francosko civilno prebivalstvo je dobro preskrbljeno.

Posebni poročevalci lista »Daily Telegraph« piše, da v Normandiji ni videti izstradanosti ljudi. Nemci tudi niso opazili normadskih mest ter tudi niso opazili živine. Nemci so tudi dobro plačali domače delovne moči. V splošnem se Nemci niso izkazali kot izsiljevalci, tako zaključuje list.

Berlin. Kraljeviški madžarski poslanik v Berlinu Sander Hoffman von Nagysoetelag se je vrnil v Berlin ter je zopet prevzel vodstvo poslaništva.

Angleški časnikarji o Josipu Brozu-Titu

»Paziti moramo na Rusijo« in »voja ustvarja čudne zaveznike«

Beograd, 17. junija. Reuterjev dopisnik pri komunističnih tolpah na Balkanu John Talbot, ki so ga pred kratkim pri nekem podjetju nemških padalskih lovcev ujeli z nekim britanskim in ameriškim vojnim dopisnikom, je povedal nekemu vojnemu dopisniku svoje vtise o bivanju pri tolpah.

Poročilo, ki ga objavlja znana »Ar-mee-Zeitung«, prinaša naslednje zanimive podrobnosti:

»Semkaj smo prispeli pred tremi tedni. Na razpolago so nam dali neko prazno hišo in ves čas smo bili v bližini štaba. Nikoli nismo bili pri tolpah samih in nikoli se nismo podali v gozdove. S Titom sem imel razgovor. Iz varnostnih razlogov živi v neki skalni votlini, kjer smo ga obiskali.

Na bistvena vprašanja sploh ni odgovoril ter je napravil par bedastih dovtipov. Za marsala bi si jaz predstavljal moža drugačnega kova.

Nemški napad je prišel za nas popolnoma presenetljivo. Ko je prišlo bombardiranje, smo zbežali iz naše hiše v nek jarek in kmalu nato so nas ujeli. Bilo je hudo za nas, končno pa smo le prepričali nemške vojake, da nismo komunisti, temveč angloameriški vojni dopisniki.

Neka skupina padalskih lovcev nas je vzela s seboj. Z nami so ravnali dobro. Može so nam dali cigarete in prepešee. Majhni dogodki, ki so nam pokazali ne možo, so potrjevali, da je bilo naše dosežanje mnenje o oddelkih SS popolnoma napačno.

Videl sem, kako so vojaki nekaj žena

in otrok, ki so bili radi nenadno pričetke bitke v nevarnosti, rešili, jih pomirjevali in tolažili. Moram priznati, da so naša poročila o SS četah le »propaganda«. Pri nekem protinapadu banditov so se borili močje proti tolažarji premoči odločno, hrabro in vztrajno. Dakele premočnega sovražnika so hrabro odbili.

Na pripombo nekega nemškega vojnega poročevalca, da naj vendar enkrat Angleži in Amerikanci pomislijo, kaj bi bilo, če bi boljševiki premagali Nemčijo in sploh Evropo, in če morda mislijo, da bi boljševizem prizanesel njihovu otku, je odgovoril Reuterjev vojni dopisnik z rameni: »War makes strange allies« (voja stvarja pač čudne zaveznike), medtem, ko je njegov tovariš, britanski vojni fotograf Slade dejal z vzdihom, polnim skrbi: »we must watch Russia (na Rusijo moramo paziti).

Kakšen pomen pripisujejo z uradne angleške strani delu teh ujetih časnikarjev, dokazuje pisanje, ki so ga nemški padalci našli v neki hiši izven kraja. Pismo je bilo zapечатeno ter imelo označbo »tajno-osebno« in je bilo naloženo na majorja Randolpha Churchilla, sina Winstona Churchilla, ki je doletel britanski vojaški misliji in ki je bil tukaj. Med drugim je bil govor o tem, da ni na mestu, da bi cenzurirali izjave Josipa Broza-Tita, ker ima on možnost, da priobli intervju dobesedno in bi ga popravek le jezil. Poročila dopisnikov pa je treba cenzurirati. V nekem pismu agencije »Reuters« je govor o isti zadevi.

„Človek je ustvarjen za delo in ptica za letanje“

»Človek je ustvarjen za delo in ptica za letanje.« Tako je zapisano v sv. pismu. Delo je človekova naravna dolžnost. Vsak človek mora delati, ali bi vsaj moral, to je danes stiehnemu civiliziranemu človeku umevno. Kako pa naj človek na svoje osebno delo gleda, kako naj ga vrednoti, o tem si pa premnoži delavci in gospodarji niso na jasnem.

Premnogim delavcem je delo strašno breme. Zdi se jim kot neko neizbežno zlo, ki ga prenašajo le z največjo nejevoljo in trpijo zaradi dela poleg telesnih tudi duševne muke.

Napačni pojmi o delu

Med ljudmi ni več pravih pojmov o delu in njegovi vrednosti. Zato je na eni strani že kar udomačen izžemanje in zapostavljanje delavcev, na drugi strani pa novi krivi preroki obetajo delavskemu proletariatu raj na zemlji.

Kapitalistom je delo tržno blago...

Svobodomiselnim kapitalistom je človeško delo tržno blago in z njim kupujejo kakor s stroji, z delovno živino ali pa z drugimi potrebščinami in tavnimi pomagali gospodarstva.

Kolikor boljše je blago in kolikor manj ga je mogoče dobiti, toliko bolj je drago. Prav tako je z delom. Če je na razpolago malo dobrih, strokovno usposobljenih delavcev, višje so plače, večjo ceno ima njihovo delo. Če pa delavec telesno oslabi, ko se postara in onemore — ga kapetudi po dolgi in zvesti službi — pa kapitalist postavi na ceno, ker mu pač več ne »nese«.

... zato delavcem ne priznajo nobenih pravic

Tako presoja svobodomiselnim kapitalisti delavca in njegovo delo, zato mu tudi ne priznajo in ne dajejo tega, kar delu po vseh naravnih in človeških postavah pripada. Kapitalisti v slepi misli, da samo kapital nese in da ima samo kapital pravico do vrednosti proizvoda, odmerjajo delavcem plačo, ki komaj zadostuje, da si delavci obnove izčrpane sile. Toda kaj pomaga mrtev kapital? Ta sam nič ne nese, če se mu ne pridruži delo delavcev. Ker kapital ne more biti brez dela in ne delo brez kapitala, zato tudi dobiček, ki nastaja ob sodelovanju dela in kapitala, ni samo last kapitalistov, ampak imajo tudi delavci pravico do nekega dela dobička, saj so ga oni s svojim delom soustvarjali.

Ta resnica kapitalistom ne gre v glavo. In tako prihajemo do čudnega pojva: proizvodi mrtev tvari prihajajo iz tovarn zaradi umne in skrbne obdelave predelani v čudovite in lepe oblike, delavci pa, ki so jo s svojimi rokami tako lepo predelali, prihajajo iz istih tovarn telesno izčrpani, oslajeni in če že ne docela duševno ubiti, pa vsaj ponižani in zagrenjeni.

Prav zaradi tega je takim delavcem delo breme, imajo ga za neizbežno zlo, za neznoznost jarem, ki ga preklinjajo in mislijo le na to, kako bi se ga znebili. Njihov pogled je obrnjen le v ta materialna tla, vidijo le sebe in brezsrčnega gospodarja in niso več v stanu, dvigniti oči proti nebu.

Komunizem delo malikuje...

V istem času pa jim komunizem obeta, da bo z delom ustvaril raj na zemlji. Komunizmu je delo ne samo vir vse moči in bogastva, temveč mnogo več. Komunizmu je delo malik, bog. Pravijo: »Delo je naša vera! Zato tista vera, katere oči so vedno obrnjene proti nebu, ne more gojiti pravega prijateljstva z delom!«

Komunizem hoče vso družbo spremeniti v eno samo tovarno, katere lastnik sme biti edino proletarska država. V tej družbi izginejo gospodarji in najmniki. Komunizem razlasi lastnike kapitala in ga izroči državi. Sedaj v resnici ni več gospodarjev in nemanicev, ker ostanejo samo še nemanici. Tistim, ki kaj imajo, komunizem vse vzame, tistim, ki nič nimajo, pa nič ne da, ker vse postane in ostane državna last. Enako kakor svobodomiselnim kapitalizem, tudi komunizem državni kapitalizem vse prisvoja sebi. Tudi on sadov dela z nikomur ne deli. V komunistični državi najvišji zakon ni splošna blaginja. Tam je najvišji zakon za vse obvezno delo, ko mora vsak delati »po svojih močeh in sposobnostih«.

prejema pa od države »po svojih potrebah«, če država v svojih skladiščih take potrebščine ima. Če jih nima, je to nič ne moti, ker delavec mora delati, naj bi sit ali lačen, strgan ali pa obleden.

... zato delavca popolnoma zaslužnji

Razočaran in prevaran nad svojimi upi, razočaran nad teorijo in prakso, je komunistični delavec prav tako in še bolj nezadovoljen, duševno ubit, pravi suženj, ki preklinja svoj stan in čaka ugodnega trenutka, ko bo v groznem besu in maščevanju raztrgal suženjske veže kolektivne sebičnosti.

Napačno pojmovanje dela rodi torej težke, za človeško družbo usodne posledice. Razmere, ki jih doživljamo, nam to trditev potrjujejo in izpričujejo. Kakor v vseh drugih, tudi v tem vprašanju podaja pravilen in resničen odgovor le krščanstvo.

Delo je splošen zakon sveta

Dela ne smemo ne podcenjevati, ne precejevati. Kaj pa je delo? Namerno urejeno udejstvovanje človeških telesnih in duševnih zmognosti na vnanjih rečeh ali z vnanjimi rečmi. Delamo z rokami, na čudovit način, pravi papež Pij XI., pa povečamo dejavnost rok z orodjem in s stroji.

V luči krščanske vere je delo splošen, kategoričen zakon sveta, izdan od najvišjega postavodajca za vsa razumna bitja, ki so sploh zmožna delati. Ta postava je bila dana že v raju po besedah: »Bog je postavil človeka na vrt veselja, da bi ga obdeloval«. Tudi če bi človek živel v raju, bi moral delati; od te dolžnosti torej prtv noben človek, ki more delati, ni izvzet.

Res pa je tudi, da je z delom združeno trpljenje, ker ima delo tudi značaj pokore. V potu svojega obraza boš jedel kruh, dokler se ne povrneš v zemljo, iz katere si vzel. Postava dela ima torej ravno tak obseg, kakor postava smrti. Ne daje nobenih olajšav! Ta postava ne pozna človeških trovov in oseb, ki žive od dela drugih.

Delo je služba Bogu

Ker je delo pokora, je pa hkrati tudi moč, za dušo očiščevalno sredstvo. Na-

sprotno pa lenoba in brezposelnost ogrožata časno in večno srečo posameznika in človeške družbe; iz brezposelnosti je v naši dobi vznikla strupena goba zločinstva, ki družbo lahko ugonobi.

Od dolžnosti dela ni bil izvzet niti sam Božji Sin. Nastopil je v dobi, ki je naši zelo podobna. Ne samo, da delo v rimski družbi ni imelo prave vrednosti, temveč rokodelstvo in obrt sta bila prava sramota, opravek za sužnje. Gospoda je živel od brezdelnih dohodkov, ropa, krivičnih vojska, vsa se je predala gnili lenobi in zato je tudi od lenobe segnila.

Odkar pa svet ve, kako je božji Tesar 30 let opravljal težko ročno delo v Nazaretu, je za slehernega zemljana vsako pošteno delo častno. tolažilno in lahko tudi zaslužno za večnost; delo je sodelovanje s Stvarnikom, je sostvarjenje, saj človek pri mrvi in neizoblikovani snovi z delom nadaljuje tam, kjer je Stvarnik nehal, in mu daje čudovito lepe oblike. Z delom se kristjan v vsakem stanu lahko duhovno izpopolni in posveti, kakor v Cerkvi izpričuje nepregledna vrsta svetnikov vseh stanov.

Zato naj krščanski delavec na delo ne gleda kot na neizbežno zlo, na prokletstvo, ki ga spremlja ob slehernem gibu. V luči vere je zaslužnost vestno opravljane poklicnega dela zelo velika: delo postane človeku tolažba, stan pa, ki mu pripada, mu je v čast in ponos.

Delo daje delavcem pravice

S tem pa seveda ni rečeno, naj se zaveden krščanski delavec topo vda vsem krivicam in nasilju kapitalizma in komunizma. Nasprotno, zaradi svojega osebnega dostojanstva, zaradi vzvišenega pojmovanja dela, se je dolžan boriti za priznanje, ki delavcu pripada in za vse pravice, ki iz dela izvirajo in če so te zahteve v skladu z načeli pravičnosti, jih delavci morajo naglašati, pa naj je to njihovim gospodarjem všeč ali ne.

Do svojih sotrpinov je delavec usmiljen, poštvalen, zvest delavski enotnosti, toda nikdar ne bo klonil komunistični propagandi in terorju. Njegovo pojmovanje dela je vzvišeno, za svoje pravice zahteve ima tudi trdno larmstvo v krščanskih socialnih načelih. V luči teh načel stavi na gospodarje svoje zahteve in tudi za delo zahteva tisto priznanje, ki mu gre.

Gospodarstvo

Anglija postala indijski dolžnik

Indija je dolgovala Angliji pred pričetkom vojne 350 milijonov funtov šterlingov, medtem ko so njeni šterlingški dobropisi znašali le 55,5 milijonov funtov šterlingov. Danes pa ima Indija dobropisni v višini 745 milijonov funtov šterlingov, medtem ko znaša dolg Angliji le 26 milijonov funtov šterlingov. Iz tega obvestila, ki ga je dal državni kancelar Anderson po vesti iz Londona Spodnji zbornici, je lahko razpoznati, da so moralni lačni močno prispevali, da se je vzdržalo angleško gospodarstvo v državi.

Frank in funt šterling

Zakladni kancelar Anderson je objavil v Spodnji zbornici, kakor javljajo iz Londona, da znaša devizni tečaj za frank 200 francoskih frankov za funt šterling.

Zeneva, 14. jun. Prezident Roosevelt je izjavil, kakor sporoča neka vest iz Washingtona, da so pritegnili k posvetovanjem francoski narodni komite pred izdajem invazijskega denarja. Njegov zastopnik je pristal na izdajo novih frankov.

Uvozne pristojbine na Hrvaškem. Hrvaško trgovsko ministristvo je izdalo naredbo, po kateri se pobira pri uvozu na Hrvaško posebna 3% uvozna pristojbina v korist sklada za zunanjo trgovino.

Inflacija v južni Italiji. Finančno ministristvo vlade Bonomija je, kakor javlja vest iz Barija, dala naročilo britanski banki v Londonu, da natiska bankovce v vrednosti 100 milijard lir. Ze v drugo tiska italijanska vlada po 8. septembru velike količine bankovcev lire ter pomaga s tem pri inflaciji Italija zaveznikom.

Konec osmanskih dolgov. Turška vlada je v teh dneh odplačala osta-

nek dolgov osmanskega carstva. Osmanski dolg je težil skoraj stoletje finance turške vlade ter je bil vedno Mladi Turčiji vzrok ne le politične, temveč tudi gospodarske odvisnosti inozemstvu. Potem ko je dolg narasel na 220 milijonov turških zlatih funtov, je uspelo leta 1938 ministrskemu predsedniku Saradžoglu, da je bil dolg zmanjšan. Dalje je uvedel državno posojilo, ki je veljavno za dobo 50 let.

Izsuševanje močvirij. V Turčiji so začeli delati zanimive poskuse za izsuševanje močvirij. V krajih, katere ogroža malarija, so nasadili evkaliptova drevesa, ki jih imenujejo v Turčiji tudi malarijska drevesa. Ta drevesa rabijo izredno veliko vode. Uvedli so jih pa pred 5 leti v Turčiji. Sedaj pa imajo evkaliptovih gozdov že 10.000 ha, ki dajejo letno 175.000 kub. metrov jamskega lesa. Listje dreves je porabno tudi za medicinske svrhe. Poskusj v Anatoliji so dognali, da 1 ha gozda z okoli 2.500 evkaliptovimi drevesi potegne iz zemlje letno 37.500 ton vode. Drevesa tudi izredno hitro rastejo. 5 let stara drevesa so visoka že 17 m in meri njih debl v premeru 30 cm. Zato bodo nasadili še veliko dreves v svrhu izsuševanja močvirij.

SPORT

Vsi dijaki — neplavalci višješolci in četrtišolci, ki so se prijavili v šoli, oziroma so določeni za plavalni tečaj neplavalcev, naj se zbere v torek, 20. t. m. ob 8.30 pred kopališčem Ilirije, da bodo razporejeni v skupine. S seboj naj prinesejo kopalko in brisačo, ker se bo pouk takoj začel. — Vodstvo Plavalne šole.

Nogometna zveza. Pozivam vse zastopnike nogometnih klubov, da se zanesljivo udeležijo obveznega sestanka dne 19. t. m. ob 18.30 v posebni sobi restavracije Slamič. — Predsednik.

sebej sama nagradila. Število kupljenih poslanev se lahko računa na 150 oseb.

Dalje pripominja Barrès, da so bili skoraj vsi nagrajenci prostozidarji.

Compagnie Universelle du Canal Interocéanique de Panama je bila ustanovljena l. 1880. Njen ustanovitelj je bil Ferdinand de Lesseps, graditelj sueškega prekopa. S tehniškega stališča so se pokazale za ameriški prekop velike ovire. Tudi kapital delniške družbe — 250 milijonov, ni zadoščal. De Lesseps in drugi upravniki — Cottu, Contin in njegov sin Karel, so nameravali izdati delnice na dve leti, in sicer za 720 milijonov frankov. Toda za izdajo delnic v tolikšni meri je bilo potrebno dovoljenje komore. Podjetje pa, ki je bilo slabo zaosnovano in slabo urejeno, je zadelo na velike ovire. Upravitelji družbe so bili desničarji, medtem ko je bila vlada in parlament večinoma levičarska, zato je bilo še težje kaj doseči.

Tedaj se je oglasil neki Reinach, židovski bankir prostozidar in je izjavil: »Jaz vam pomagam, če hočete! Poznam ovire, toda te se dajo premagati.«

»Ali bo ta reč draga?« je zanimalo podjetnike.

»Pet milijonov bo stalo,« je potrdil žid.

Denar, topovi in kri...

Boj med desničarji in prostozidarji se ni omejeval le na politične in verske zadeve, temveč tudi na plemenske razlike. Poglavitna stvar pri vseh teh bojih je bil denar. Zadnjih 50 let je boj za ideje oslabil. Prostozidarski voditelji so se bili prepričali, da se svet ne puli za ideje, temveč za denar in za zaslužek. Zato so pričeli prostozidarski posled »filozofirati« o številkah in o pridobivanju. Govorili so mimogrede tudi o velikih žrtvah in o velikem delu, ki ga prostozidarstvo doprinaša za svoj tempelj, za tempelj, čigar vrata in ograja vrta so iz zlata.

Dediči Voltairjevih naukov, masoni in enciklopedisti, posebno še prostozidarski politiki se niso branili posvetnih dobrin, ker jim je pomenila politika le dobiček in denar. Za zgled nam služi panamski škandal, ko je Maurice Barrès izdal svoj znameniti »proglas na vojake« in ga predložil l. 1889 generalu Boulangerju. Besedilo je sledeče:

V odnosu med »Compagnie de Panama« in med parlamentom moramo razlikovati štiri vrste razdelitve denarja:

1. vsote, nakazane po čeku od pooblaščenca družbe bankirja Reinacha, ki gotovo hrani potrdila o prejemkih, da se bo lahko pokazal, ako bi bilo treba;

2. vsote, ki jih izplačujejo upravitelji na roko in brez posebnih potrdil;

3. vsote, ki jih izplačuje Reinachov prokurist Arton. Ta človek se namreč baha, da je razdelil 1.034.000 frankov, in sicer 104 poslancem. Arton navaja tudi imena prejemnikov in zneske, ki so bili izplačani po zaslugi in važnosti osebe. Navaja tudi 250.000 frankov, ki jih je izplačal ministru Floquetu, da bi odstopil kot minister. Dalje navaja Arton še razne vsote po tisoč frankov.

4. Družba plačuje nekaterim listom, ki jih izdajajo oziroma vodijo parlamentarci, primerne vsote, in sicer po nakladi dotičnih listov.

V nekem romanu omenja pozneje Barrès pod zaglavjem: »Leurs figures« sledeče:

»Število 104 parlamentarcev predstavlja le število Reinachovih in Artonovih »klientov«; kakšnih petdeset njihovih kolegov pa je družba še po-

Nas ne bodo nikdar več preslepili

Ob najnovejši taktiki komunistov, ki so se iz neizprosnih sovražnikov »reakcionarne begunske vlade« prelevili v »vojsko kralja Petra II.«, je prav, če gledamo vso dolgo pot, ki jo je šel komunizem v Jugoslaviji in v Slovenskem.

Ob nastopu Jugoslavije so bili komunisti prvi, ki so Jugoslavijo rušili. Znano je, da so že takrat poskusili atentat na tedanjega regenta Aleksandra. Atentat pa se je ponesrečil. Dobre posledice tega atentata so bile, da je Jugoslavija takrat izdala odločne zakone proti komunistom in da je bila Jugoslavija od srednjeevropskih držav najbolj odločno proti komunizmu. Toda kasneje so komunisti spremenili taktiko in se postavili na legalno stališče. Niso več odkrito oznanjali svojih revolucionarnih ciljev, niso se več šli revolucionarje, ampak so prodirali predvsem s svojim kulturnim boljševizmom.

Njihovo razkrojno delo pa se je nadaljevalo in lahko rečemo, da so komunisti prinesli s svojim razkrojno delom Jugoslaviji neprimerno več škode kot prej z vsem svojim razbojniškim delovanjem.

V javno upravo so poslali svoje ljudi, ki so nalašč zavirali redno poslovanje, ustvarjali nezadovoljstvo v vsakomur, ki je imel opravka z državnimi uradi; istočasno pa so zabavljali čez upravo in čez napake v upravi in tako dvigali nezadovoljstvo.

Najbolj se je njihovo razkrojno delo poznalo v uradi. Na visokih vojaških inštancah, kjer so imeli svoje ljudi, so komunisti poskrbeli za nered, nedisciplino, korupcijo in nato spodaj v masi iste nerednosti bičali in dvigali nezadovoljnost in upornost.

Da so v sem delu naše armade v ozadju neke tajne skrivne sile, smo vsi začutili že ob času orožnih vaj in poskusni mobilizaciji. Komu ni znano, kakšne nerednosti so se vršile ob času orožnih vaj. Nekateri so bili klicani pod orožje trikrat, štirikrat in še večkrat, puščati so morali svoja posestva, svojo službo, dočim so mnogi postopali doma in niso niti enkrat dobili poziva na orožne vaje. Istočasno so pa komunisti med vsem moštvom organizirali načrtno proti vojski. Govorili so o nesposobnosti vojaškega vodstva, o petokolonastvu, o izdajalcih, širili so med vojniki nedisciplino in defetizem. In zabavljali so tisti, ki so vse te nerednosti na višjih mestih povzročili — komunisti.

Ko so tako vedeli, da je armada notranje razkrojena po njihovem lastnem uničevalnem delu, so si želeli samo tega, da bi ta armada doživela svoj končni razpad in da bi v splošni zmedbi lahko komunisti izvedli svojo revolucijo. Kajti komunistična revolucija je seme, ki vzklje samo v splošnem neredu, kakor jajčeca nekaterih žuželk uspevajo samo v govnu.

Ko so nekateri pametni voditelji pozivali k treznosti in ko je že izgledalo, da bo Jugoslavija morda vendarle rešena strahot vojne, so se komunisti bali za svojo revolucijo. Brez nereda ni revolucije, in brez vojne, ki naj prinese splošen polom, ne bo nereda. Takrat so komunisti na zapoved Kominterne šli na ulice, takrat so ustvarili svoje pesme: bolje rat nego pakt, bolje grob nego rob. Tako se jim je ob enem s hujškim delovanjem angleških zaupnikov posrečilo pahnilo Jugoslavijo v vojno. In ker so že prej poskrbeli, da je bilo vse v neredu, je bil seveda polom neizogiben.

Po splošnem polomu je bilo seveda za komuniste najprimernejše, ako se gredo Jugoslovane. Zveza z jugoslovansko tradicijo je bila v narodih Jugoslavije še tako močna, da komunistična taktika ni mogla mimo tega. Nered je bil ustvarjen, vse je bilo pripravljeno, treba je bilo vsaditi samo še seme revolucije. Komunisti so nastopili v imenu osvoboditve Jugoslavije kot četniki kralja Petra. Ko so to idejo o osvoboditvi že zadosti popularizirali, so krinko odvrli in odkrito nastopili kot komunistični revolucionarji. Zavrgli so vladu v Londonu, »odstavili« kralja Petra in se proglasili za »edine oblastnike v Jugoslaviji«. Najprej seveda počasi in z vso previdnostjo v svoji propagandi, ko pa je stvar dozorela, so prišli na dan tudi z jasnimi sklepi. Te sklepe so tudi uradno razglasili.

Dne 28. novembra 1943 so priredili v bosanskem mestu Jajcu komedijo, ki so ji rekli »skupščina Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije«.

Pri tej komunistični komediji je imel glavno besedo kriminalce Tito Broz. In glavna točka na tej komediji je bila »odstavljen kralj Petra«. Ta stvar je bila za komuniste tako važna, da so jo potem dolge mesece pogrevali v vseh svojih listih in lističih. O odstavitvi kralja Petra so morali govoriti politkomisarji na svojih sestankih, o odstavljenem kralju so morali delati govorčke in pisati članke SKOJ-evci in SKOJ-evke. Vsa komunistična literatura zadnjih treh mesecev skoraj ne govori o drugem kot o »reakcionarnosti kralja Petra« in o uspehu, ki so ga komunisti dosegli s tem, da so »kralja Petra odstavili«.

Komunistični goščerski listič »Naša pest« prinaša v februarju 1944 odstavek iz Titovega govora v Jajcu:

»Pokojni kralj Aleksander je 1. 1929 razpustil parlament in uvedel vojaško diktaturo. Uvedel je režim terorja in nasilja. Kralj Peter II. je že od samega začetka postal center, okrog katerega se je zbiralo vse, kar je bilo reakcionarnega in ki je uničilo našo državo. Celo več, on je ves čas podpiral in še podpira Dražo Mihajlovića in njegove vojvode. To dokazuje stotine, tisoč dokazov in to vedo vsi naši narodi. Torej lahko samo republikanska, demokratična oblika države prepreči, da se našim narodom nikdar več ne dogodi tako nesreče.«

To Titovo izjavo so potem pogrevali vsi komunistični lističi, povsod, kjer delujejo zločinske komunistične tolpe. Ker bodo verjetno tudi komunisti v Ljubljani spremenili taktiko in začeli govoriti o kralju Petru, je prav, da vemo, kakšen je bil odgovor ljubljanskih komunistov na Titovo odstavljen kralja Petra.

V svojem »Poročevalcu«, ki je pisan nalašč za mesto Ljubljano, so v aprilski

številki z vso komunistično klečeplaznostjo izrekli svoje »neomajno zaupanje tovarišu Titu« in komunistu Kardelju. Še več pozornosti kot Titu pa so v tej številki posvetili kralju Petru. Kot sklepe svojih sestankov prinašajo v »Poročevalcu« tele izjave:

»Odločno odklanjamo begunsko vladavo...« »Prav zato odklanjamo tudi vrnitev kralja Petra...« »Odklanjamo tako vladu in takega kralja...« »Najostreje obsojamo bivšo jugoslovansko begunsko vladavo s kraljem Petrom na čelu.« »Prav je, da je prepovedan vstop na naše ozemlje kralju Petru in vseh njegovih klički.«

Prav isto govorenje so komunisti zanesli v svoje mladinske organizacije. Sklepi, da se kralju prepove prihod na jugoslovansko ozemlje, so morali komentirati SKOJ-evci in SKOJ-evke v vseh svojih lističih in vseh svojih sestankih. Pokrajinski komitet Zveze komunistične mladine Jugoslavije daje v okrožnici št. 9 iz januarja 1944 navodila za mladinske sestanke, na katerih naj imajo mladi komunisti referate. V točki b) se navodilo glasi: Prikazati je treba vso krivdo izdajalske begunske vlade s kraljem Petrom na čelu, ki podpira četnike in belogardiste. Poudariti je treba pot naše vlade z maršalom Titom na čelu.

Kakšno je mišljenje komunistov glede kralja, je povsem jasno in nihče o tem ne bo delal utvar. Za nas Slovence, ki na tem koščku zemlje varujemo svoj obstoj, je važno samo to, da preprečimo nova nasilja komunistov, pa se naj ta nasilstva skrivajo pod kakršno koli krinko. In če hočejo komunisti uprizorjati nove pokole in na Slovenskem pod krinko jugoslovanstva, je naša dolžnost, da razkrijemo tudi to, koliko je komunistično jugoslovanstvo vredno.

Spet so jih sneli s kljuge, da bi z njimi zavajali ljudi

Sernec, Marušič, Vavpetič in Leskošek dajejo izjave »o vprašanjih lastnine, reda in zakonitosti v OF« — Stara pesem: »OF ni komunistična«

Sernec, Marušič, Vavpetič in Leskošek dajejo izjave »o vprašanjih lastnine, reda in zakonitosti v OF«.

Stara pesem: »OF ni komunistična«. Komunisti so pred nedavnim izdali brošuro, v kateri so natičeni »razgovorje«, ki jih je imela komunistka Marija Vilfanova s Serncem, Maruščem, Vavpetičem in Leskoškom. Namen brošure je dovolj prozoren: komunisti so figure, ki jih potrebujejo za kritje pravih namenov, spet poklicali iz ozadja, kjer so jih imeli spravljeni, da bi z njihovimi izjavami še enkrat poskusili koga preslepiti.

Trud komunistov je brezploden. Sernec, Marušič in Vavpetič so zaigrali za zmeraj. Nihče ne more njihovega početja jemati resno, če, ya, kaj vse so delali v preteklosti in če pozna njihovo klavno vlogo v sedanjosti. Zanimivo pa je vendarle, kako ti politični avanturisti, kaj avanturisti, zločinci! — še zmeraj žive v obžutju, da so važne osebe, kakor so bili nekoč, in v veličastni pozi dajejo izjave o svojih pogledih na OF.

Tovariš Sernec vabi imovite ljudi, naj plačajo OF vrh, na katero jih bodo »osvobodilci« obesili

Sernec, nekdanji ban, ki je odrekal Slovence narodno samobitnost, ki je pomagal zatirati vsakršno demokracijo, se je v OF do dna spremenil. Postal je glasnik demokracije in najvnetejši pobornik za pravo rešitev narodnega vprašanja. Sernec izjavlja, da je že od začetka sodeloval v OF. Nič ga ni oviralo, da je pripadnik buržoazije. Še druge sarnove premožnejših družin vabi v hribe. In z izredno zanimivo utemeljitvijo, ki kaže, kaj je njega napotilo, da je šel v OF.

Za bogatine obstoji nevarnost, pravi Sernec. »Pomisli naj ti sinovi bogatih staršev, trgovcev, gostilničarjev in grun-tarjev! Ali ne potrebuje njih oče odjemalcev, gostov in kupcev? Tako, zdaj je vendar neko jasnno izpovedal, za kaj gre njemu in njemu sorodnim ljudem, kadar podpirajo OF — za odjemalce gre, za gošče, kupce, za dobiček in kariero! Toda kako neumen je ta račun. Zavedni Slovenci — in večina je teh — bodo poskrbe-

li, da bo odjemalcev in kupcev zmanjkalo tistim, ki pomagajo OF uničevati slovenski narod.

Nekdanji diktatorski ban se zavzema za demokracijo

Najprej toži Sernec — on, ki je bil v Jugoslaviji ban in minister in je že takrat zatiral Slovence — da je »Jugoslavija politično v glavnem trpela na nesrečnem narodnem vprašanju«. Človek, ki ni tega vprašanja nikoli reševal, ampak je le pomagal, da se je čimbolj zaostri, je ne-nadoma začel dolžnost, da začne to vprašanje spet reševati — iz temelja in na demokratski način... Kako je že dejal volk-spokornik, ko se je spet pripravil, da požre jagnje? Poznamo to basen. In smo se iz nje tudi nekaj naučili. Zato jemljemo Sernčevo izjavo le kot nov dokument njegovega političnega koristarstva.

Spričevalo za Marušiča: pravi, da se kar dobro počuti med tolovaji

Vilfanova se pritožuje, da je Marušiča težko pripravila do izjave. Gotovo mu je morala kaditi z veliko kadilnico, da se je kljub odpornosti tako razgovoril. Začel je z izjavo, da se »osebno kar dobro počuti med temi banditi«. V OF so si po njegovem »svi edini glede dela v osvobodilni borbi«, »med našimi izjavami ni nobenih nasprotij, vsi so »zadovoljni in srečni«.

Kakopak, da so si edini! Saj to mi že tri leta vemo in pripovedujemo, da dela vsak v OF to, kar hoče vodstvo komunistične partije, sicer je likvidiran. Ni vrag, da si ne bi bili edini!

Samo to se je Marušiču malce zreklo, da ni med njihovimi izjavami nobenih nasprotij. Pa še koliko jih je izvršilni odbor OF je že 1. marca lani izjavil, da se ukinjajo vse skupine v OF in da vsaka ideološka razbitost skupni fronti škoduje. Tej uradni izjavi je sledila razlaga, izjava kršč. socialistov Fajfarja, da je »danes edino kom. partija napredna sila in kot taka edino zmogljiva voditi narodno-osvobodilno gibanje«. Kardelj pa je že davno prej izjavil, da je hegemon slovenskega političnega življenja KPS.

Napad tolovajskih tolpa na Razdrto: Italijanski, hrvaški in slovenski tolovaji v borbi proti slovenskemu narodu

Postojna, 16. junija.

Lep razvoj slovenske narodne misli v Postojni in v Pivski dolini, se je pričel s prihodom Narodnih straž v Postojno. Kmalu so bile ustanovljene posadke v Sencčeh in Razdrto. To pa ni šlo v račun uničevalcem slovenskega naroda, ki se v družbi mongolskih eiganov in savojskih izvržkov borijo za »svobodo«, t. j. za uničenje slovenskega naroda. Ko so po 2 letnem komunističnem terorju prišli v Pivsko dolino Narodni stražarji, se je ljudstvo pričelo prebujati. Resnica jim je odprla oči, slovenska pesem in poštena beseda naših fantov si je pridobila srea vsega ljudstva. Ljudski srd se je obrnil proti terencem, ki so ljudstvo zastupljali s komunistično propagando, ter ga izžemali z gospodarskimi »komisijami«, ga uničevali z mobilizacijami za komunistične brigade. Naši fantje so zlomili teror terencev, ki so se morali umakniti pred roko pravice. Zato so komunisti pripravljali maševanje.

Ker so tolovaji med ljudmi vedno bolj izgubljali prišaste, so zasnovali napad na Razdrto. Dne 6. junija 1944 so se zgrnile komunistične tolpe okrog Razdrte, ki leži ob podnožju Nanosa na križišču dveh važnih zgodovinskih cest, katerih ena vodi proti Trstu, druga pa proti Vipavi. Vso noč so komunisti napadali vojašnico posadke Narodnih straž, toda stražarji so jih odbijali z izredno hrabrostjo. Napad se je pričel o polnoči in boj je s kratkimi premori trajal do zore. Obstreljali so postojanko iz neposredne bližine. Napadi so se zlomili

ob ognju iz pušk in strojne ter ročnih bomb junaških branilcev.

Rušili so steno za steno, ostreže so je raztrgali na več kosov, stropovi so se vdrli in proti jutru je bila stavba postojanke v razvalinah, toda branilci so vztrajali tudi v razvalinah. V začetku napada je bilo slišati slovenske glasove, ob drugem valu je bilo čuti vpitje v italijanskem jeziku proti jutru pa se je razlegalo mešana živalsko tuljenje. Ko je bila borba na višku in se je lomil val zločinskih napadalcev, so se prihujeno priplazili v neposredno bližino stavbe trije tolovaji. Vsak je vlek za seboj veliko vrečo, na katero je bila privezana zažigalna vrvica. Ko so privlekli te vreče pod zaščito strojnškega ognja do zidu, je eden od tolovajev hotel prižgati zažigalno vrvico, toda v tem hipu je priletela dobro merjena ročna bomba, ki je ranila enega tolovaja. Nove ročne bombe, ki jih je metal 16-letni narodni stražar skozi nezaščiten okno, so prepodile ostala dva tolovaja. Ko so zjutraj pregledali vreče, so videli, da se je nahajalo v njih 150 kg ekrazita, s katerim bi lahko razrušili celo Razdrto, če bi se jim nakana posrečila.

Ko se je zasilal dan, so se tolovaji umaknili v gozdove. Branilci, ki so vso noč poslušali živalsko vpitje v različnih jezikih, med katerimi je bilo slovenskega le malo slišati, niso vedeli, kdo jih je prav za prav napadel. Šele zjutraj jim je to uzanko razjasnil prišlini mobiliziranje, ki se je med napadom skril v grmovje, ter se zjutraj javil našim.

Povedal je, da je napadala Gregorčičeva brigada.

In ta mednarodna tolpa nosi Gregorčičevo ime

O razmerah v tej brigadi pripoveduje prišlini mobiliziranec naslednje:

»Brigada sestoji iz I. in II. bataljona, kjer tvorijo slovenski prišlini mobiliziranci tri četrtine moštva in jim poveljujejo Hrvati in Dalmatinci, po poklicu bivši krošnjari in postopači. Slovence je mogel priti le do četnega poveljnika, štab bataljona pa je bil pridržan za dalmatinske »stovaršice«.

Ta dva bataljona sta štela po 200 moč.

En bataljon je bil tržaški »Bataglione Triestino d'Assalto«, ki šteje okrog 500 moč izključno Italijanov. Poveljstvo je popolnoma italijansko.

V brigadi je imel največje veljavo italijanski bataljon, pri katerem se je po večini zadrževal tudi štab brigade. Italijanski tolovaji so bili bolj oboroženi in so imeli boljše hrano kot Slovenci. Postopek s Slovenci je zelo slab: hrana je slaba, posebno surovo postopajo z Gorenjci, ki smatrajo za belogardiste. Pred 14 dnevi so komunisti ustrelili tri Kamničane, katerih imena ne vem. Ustrelili so jih na Krnici.

Komandant našega bataljona se je imenoval »Ljube«, po rodu Hrvat. Skupno je brigada štela ob napadu 1500 moč, branilcev pa je bilo okrog 40. Število žrtev ne vem, videl sem le, da so po napadu odpeljali 9 voz mrtvih in težko ranjenih.

In ta tolpa zločinskih eiganov, savojskih izvržkov in južno-balkanskih postopačev, nosi ime našega goriskega slavka, žigar pesmi so bile budnice narodne zavesti, slovenskega ponosa in žilavega odpora proti »zemlje lačnemu tujeu«. Pod imenom tega moža, ki je bil eden najštejših Slovencev, goreč rodoljub, iz žigar prsi je privedla hvalnica Soči, bistri hčeri planine, se danes zbira Savojski podrepanki in tržaške propalce, ter tvorijo »Bataglione Triestino d'Assalto«, da v družbi z izrodki treh drugih narodov morijo slovenske ljudi, plenijo slovensko imovino, ter izdajajo zemljo naših dedov.

Ameriški vojni stroški. Dosedaj je ameriški kongres dovolil za vojno od leta 1940 390 milijard dolarjev kreditov.

Angleški vojni stroški. Notranji minister Morrison je izjavil, da je Anglija doslej investirala v to vojno 19 milijard funtov šterlingov, s čimer je bil izdelek za svetovno vojno 1914-1918 podvojen.

KULTURNI OBZORNIK

Dr. Breznik: Jezik naših časnikarjev in pripovednikov

Ni še četrlet leta, kar je umrl naš veliki slovničar, prelat dr. Anton Breznik, ko smo že dobili v prireditvi njegovega učenca in prijatelja prof. Jakoba Solarja v posebni knjigi zbrane njegove najzanimivejše članke o »jeziku naših časnikarjev in pripovednikov«, ki so izhajali svoj čas v Domu in svetu in vzbujali vsesplošno pozornost. Revija Dom in svet se je prav v zadnjem zborniku, ki je izšel te dni, spomnila tudi svojega odličnega sodelavca ter o teh razpravah napisala besede: »V njih je ugotavljal posebno svojstva kmečkega, meščanskega in časnikaškega jezika. S temi razpravami in njih reviji je obudil mnogo starih slovenskih besed, ki so se že izgubljale ali že popolnoma izgubile, ter zlasti pri piščolih ljudih vzbudil čut odgovornosti za jezik, ki naj bo skladen s snovjo. Po njih je revija postala urejevalnica sodobnega literarnega sloga ter prava šola slovenskim pisateljem.« In te tako važne članke je sedaj zbral prof. Solar in jih izdal v zbirki Črteje z domaćih in tujih logov, kamor najbolj spadajo kot pomožna knjiga za srednje šole (Slovensko slovo 19), ter zbirki dodal tudi obširen uvod, v katerem je kot najbolj poklicani njegov sodelavec pokazal velikega slovničarja kot človeka od zi-

belke do groba, pa tudi kot znanstvenika z oceno njegovega življenjskega dela.

Ta Solarjev uvod (str. 63) je naravnost kratka monografija o slovničarju Brezniku, podobna, kakor jo je svoj čas Murko napisal svojemu tovarišu Vatroslavu Oblaku, le da v manjši obliki. V njem je podal popolno podobo velikega človeka in znanstvenika po deskriptivni metodi življenjskega teka ter znanstvenega razvoja. Odkril nam je njegov rod in dom in šolanje na podlagi izjav njegovih vrstnikov in uradnih dokumentov. Že pri šolanju, ki priča sicer o Brezniku kot zelo povprečnem dijaku, opozarja na njegovo ljubezen do narodnega blaga ter njegovo zanimanje za jezik, kar se je potem v bogoslovju še stopnjevalo. Kako simboličen pomen ima že to, da je takoj ob vstopu l. 1902 kupil Pleteršnika, ki ga je odšel spremljati vse življenje in mu postal najljubša knjiga! (Kdor je kdaj videl njegovega Pleteršnika, katerega nekaj strani ga kaže tudi ta knjiga v reprodukciji, bo vedel, kaj je Brezniku pomenil!) Že konec prvega letnika je nastopil v javnosti kot slovničar l. 1903 v Domu in svetu, kateremu je bil pozneje kot jezikoslovec dolga desetletja zvest sodelavec. Solar spremlja Breznikovo življenje in slovnično delo tudi na faro v Postojno, predvsem pa na vseučilišče v Gradcu ter kmalu v zaved sv. Stanislava (1910), kjer je potem ostal prav do smrti. Tu ga je zajelo po-

kličeno delo profesorja, vzgojitelja mladine in učitelja slovensčine in slovenskega slovstva ter so vsi zavodski rodovi (razen treh) delali maturo pri njem. Kot profesor je začel pisati praktične šolske knjige, slovensko slovnico, katero je postavil na povsem moderno, naravnost revolucionarno stališče, od katerega je pozneje žal odstopil in se prilagodil konservativnim težnjam praktičnih učiteljev. Solar namreč pri vseh deskriptivni metodi podaja tudi svojo kritiko z današnjega gledišča, kar daje njegove mu uvodu posebno ceno. S tem, da je Breznik ločil glas od črke, je storil velikansko delo za pouk slovensčine v naših šolah. Breznikovo delovanje v zavodu deli in obravnava Solar po raznih vidikih in skupinah. Najprej njegovo delo za slovensko slovnico, nato pregleda njegovo obrobno delo, v katero spada urejevanje Mentorja, določanje odrskega jezika na konservatoriju v Ljubljani, pomoč na vseučilišču (bogoslovna fakulteta, komisija za profesorske izpite), delovanje v odboru Leonove in Mohorjeve družbe ter Slomškove zveze. Glavna oznaka pa je posvečena Breznikovemu znanstvenemu delu, njegovemu raziskavanju zgodovinske podobe slovenskega besedoslavlja ter delu za slovenski pravopis in slovar. Tu Solar karakterizira po vsebini in vrednosti vsak Breznikov članek posebej do zadnjih besed ter označi strokovno vse njegovo delo. Na koncu pa da tudi celotno podobo Breznika kot človeka in znanstvenika.

Tako je ta izdaja Breznikovih člankov zanimiva najprej po Solarjevem

uvodu, potem pa seveda po Breznikovih člankih, ki jih naša javnost sicer pozna že iz Dom in sveta. To so članki: Jezik v knjiški povesti, O fasnikaški slovenščini, Jezik naših pripovednikov in Stritarjev slog. Nekrolog p. Skrabena pa je urednik prevzel zato, da je pokazal na Breznikov slovnični vzor in da je po-častil stoletnico Skrabčevega rojstva.

Ti Breznikovi članki nudijo vse več, kakor pa si površni bralec predstavlja pod naslovi. Ti članki imajo velik praktični pomen, saj kažejo, kako so slovenski pisatelji gojili slovenski jezik, v kakšnih primerih so stare domače izraze zamenjavali za pomeni tuje in uvažali tako nove izraze iz slovenskih jezikov (največ srbskohrvatskega). Breznik je pregledal naše sto let staro časopisje in naše revije, dele naših najboljših pisateljev ter tako pokazal zgodovinski razvoj našega literarnega jezika obenem pa poudaril vrednote mnogih starih izrazov, in tudi tedaj so se začeli umikati iz leposlovne rabe, kar je bila velika škoda tako v jezikovnem kakor tudi umetnostnem pogledu. S temi članki, ki jih tu seveda ne moremo izbrati, je Breznik postal obnovilec prišnega slovenskega izraza ter je v piščolih ljudih obudil smisel za živ jezik ter jih opozoril pred preveliko rabo tujk. Članki imajo izmed Breznikovega ostalega gradiva največje praktično vrednost ter je prav gotovo pravilno mnenje urednikovo, da bi jih moral brati vsak izobražen Slovenec, golovo pa vsak pisatelj. Vse-kakor pa vsak dijak, kateremu je v tej prireditvi še celo namenjena. Za praktič-

nejšo uporabo je urednik sestavil tudi pregledno kazalo vseh besed, ki se v teh člankih imenujejo, ter jim označil vrednost tudi že z različnim tiskom. Tako je tu nekakšen slovarček besed, o katerih vrednosti se lahko takoj prepričaš, če pogledaš na določeno mesto v knjigi.

S knjigo kakor jo je izdala Mohorjeva družba, je lepo počaščen spomin na pokojnega gospoda prelata, na način, kakor bi si ga on sam gotovo najbolj želel: da pridejo njegovi najvažnejši članki v roke čim širšemu občinstvu ter ga navdušijo za lepo slovensko besedo ter za jezikovno čistost slovenskega tiska. Pisatelji in časnikarji naj jemljejo to knjigo s sabo kot vodilo pri dobrem pisanju ter pri pravilni uporabi živega jezika v zavesti, da moramo najprej spisovati domačo besedo, ne pa brez potrebe hlastati po tujem in novem.

Obenem naj tu ponatisnem tudi prošnjo urednikovo iz uvoda, s katero se obrača na vse, ki so kakor koli sodelovali z Breznikom pri ustvarjanju slovenskega izrazoslavlja na najrazličnejših področjih ali iskali pri njem jezikovnih nasvetov, naj »pisemno sporoče čas, obseg in morebitno objavo delac. S tem bi se dobil še večji vpogled v Breznikovo praktično delo. Tu pripominjam, da je nekaj podobnega napisal pisatelj Zorec Ivan v »Slovenec« 3. aprila 1944 kot spomin na sodelovanje pri železničarskem izrazoslavlju v članku, ki v »Slovenec« ni zabeležen, pa se mi zdi zanimiv in v tem pogledu naravnost po-učen.

Nove maše na Goriškem

Goriško podeželje je še raztrvano, neurejeno, polno zmede in zapeljivosti. Mnogi kraji trpe zaradi komunistične »osvoboditve«, drugi ječe pod križem, ki ga jim je naložila zločinska komunistična izvalnost. V bolestnih krčih se zvija vsa dežela in le rahli so znaki, da bo trpljenje v doglednem času prenehalo.

Velicina novomašniških slavij je premagala vse neprijetnosti in nepravilnosti. Letos ima goriška nadškofija osem slovenskih novomašnikov in vseh osem nadebnih gospodov je pelo svoje prve sv. daritve v domačih duhovnjah. Sestrice je novomašniški praznik že obhajala, dva ga bosta slavila šele jutri v nedeljo 18. junija. Ko bodo pa te vrste romale po deželi, bodo spodbudne in za goriško deželo značilne slovesnosti že zaključene. O dveh, in sicer o novi maši v Senpetru pri Gorici in o oni pri Sv. Luciji, je »Slovenec« že poročal. Naj danes kratko navedemo še ostale. Na praznik sv. Rešnjega Telesa 8. junija sta bili novi maši na Otlici nad Ajdovščino in na Trnovem nad Gorico. Prvo je pel g. Franc Krapež, kateremu je bil za slavnostnega pridigarja g. Stanko Premrl iz Bukovice pri Gorici, drugo pa g. Vladimir Rijavec, kateremu je govoril g. župnik Ivan Kre-

tič iz Cepovana. V nedeljo 11. junija je praznovala novomašniško slavje Ajdovščina v Vipavski dolini. Novomašnik je bil g. Albert Marc, pridigar pa g. Andrej Simčič, župnik od sosednjega Sv. Križa. Na praznik Srca Jezusovega 16. junija je svečano novomašniško razpoloženje razgibalo prijazno Drežnico tam pod očiakom Krnom, kjer je znano romarsko svetišče Srca Jezusovega. Prvo sv. mašo jebral g. Jože Koren, priložnostni govornik je bil pa g. župnik Anton Rutar iz Pevme. V nedeljo 18. junija bosta zaživela v blagoslovljenem novomašnem vrvenju južni in severni rob goriške nadškofije. V starodavnem Devinu na obali sinjega Jadrana bo daroval prvo sv. mašo g. Albert Metlikovec; slovesno pridigo bo imel bivši devinski župnik g. Viktorin Stanič iz Kamenj na Vipavskem. V planinskem svetu zelenega pogorja, ki obsema idrijsko kotlino, na visokih Ledinah bo praznoval novo mašo g. Mirko Zakelj, slavnostno pridigo bo govoril pa g. župnik Janez Miklavčič iz Zavrata.

Naj Vsemogočni bogato blagoslovi delo in napore vseh osmero mladih pogumnih delavcev v svojem vinogradu!

Nove maše v Ljubljani

V nedeljo, 18. junija, bo daroval prvo sveto mašo sedem novomašnikov v cerkvi sv. Jožeta, in sicer vsi naskrat. Redki so časi, da bi bile nove maše tako preproste in tihe kakor so letos. Gotovo pa je, da ljudje, ki so se pošteno, še nikdar niso spremljali s toliko ljubeznijo novomašnikov kakor ravno sedaj. Bog daj vsem, da bi mogli veliko storiti za Cerkev in svojo trpečo domovino.

V stolnici bosta danes, v nedeljo, 18. junija, dve novi maši. Slovesno prvo daritev bo daroval gosp. Janez Kotar; ob 9.30 bo slovesen vstop novomašnika iz zakristije v cerkev, kjer bo najprej pred glavnim oltarjem poklical sv. Duha na pomoč. Nato bo novomašni govor, ki ga bo imel prevzval gospod škof dr. Gregorij Rožman. Ob 10 se začne slovesna daritev, med katero bo darovanje in bo g. novomašnik podelil sv. obhajilo evanجيل in drugim vernikom. Po sveti maši bo podelil novomašniški blagoslov. Nato se bo izpostavilo sv. Rešnje Telo in bo gospod novomašnik zapel zahvalnico »Tebe Boga hvalimo« v zahvalo Gospodu, ki ga je poklical. Zatem bo blagoslov z Najsvetjšim.

Pri oltarju Marije Pomagalj v stolnici pa bo ob 7.30 daroval svojo prvo daritev gosp. Pavel Golia. Novomašniški govor bo imel g. univ. prof. dr. Vilko Fajdiga. Med sv. mašo bo obhajilo avtor in vernikov. Po končani sv. maši bodo prešli verniki novomašni blagoslov. Nato bo pred izpostavljenim Najsvetjšim g. novomašnik zapel zahvalno pesem v zahvalo, da ga je Gospod izvolil za delavca božjih skrivnosti. Med sv. mašo bo petje.

V domači trnovski fari bo današnja nedelja ob 8.30 daroval mašo g. Dušan Ruez, sin načelnika tehničnega oddelka. Novomašniku bo govoril prof. dr. J. Pogačnik, ravnatelj Marijaniša.

G. novomašnik Janez Mrvar iz Žužemberka bo opravil svojo prvo daritev danes, v nedeljo, 18. jun., ob 8 v kapeli Marijinega doma, Slomškova ulica. Ob 9.30 pa bodo pete liturgije v stolnici pri Mariji Pomagalj. Rožaki iskreno vabljivi!

Nova maša v škifi. Ob priliki celodnevnega čedenja presv. Rešnjega Telesa bo jutri, v nedeljo, 18. t. m., opravil v cerkvi sv. Frančiška v škifi domačin g. Boris Kerš svojo prvo sv. mašo. Slovesen vstop bo ob 7.45, potem bo pridikal škofijski tajnik g. Lenič, nakar bo slovesna sv. maša. Ob 17.30 bodo za zaključek celodnevnega čedenja slovesne liturgije, ki jih bo opravil novomašnik.

Zobozdravnik-specialist

Dr. Mirko Kambič
ordinira od 19. junija do 19. avgusta
samo od 1/2 8h—13h.

Naznanila ljubljanskih prirediteljev

Vrhnjani na Sternenu razstavi

Današnja nedelja ob 8.30 pridejo v vlakom v Jakopičev paviljon predstavniki vseh slojev vrhnjske občine z županom Ignacem Hrenom na čelu, da svojemu slovitemu rojaku akad. slikarju prof. Mateju Sternenu z vso prisrčnostjo in spoštovanjem izročijo diplomu častnega občanstva.

Spet opozarjamo vrhnjske rojake, ki žive v Ljubljani, prav tako pa tudi ljubljance, naj prihitijo k počastitvi mojstra Sternena današnje nedelje ob 8.30 v Jakopičev paviljon. Pri tem naj se pa tudi zavedajo, da je ves dohodek pod pokroviteljstvom gosp. prezidenta div. generala Leona Rupnika prirejene razstave namenjen Socialni pomoči.

Promenadni koncert

godbe Slovenskega Domobranstva v Ljubljani bo na dan 18. junija 1944 ob 11.15 pred Narodnim domom, s sledečim sporedom: 1. H. L. Blankenburg: »Moje veslo«, koračnica. 2. M. Schönher: »Slovenska«, overture. 3. B. Smetana: »Prodana nevesta«, fantazija. 4. A. Jakl: »Slovenski biseri«, potpouri. 5. G. Allier arr. Dr. J. Cerin: »La Sang Gauloise«, koračnica. Dirigent, kapelnik godbe S. D. nadporočnik g. Leskovar Florijan.

Velik javen pisan večer

priljubljeni ljublj. radij. postaja (Sendergruppe Adriatisches Küstenland - Sender Laibach). Vrši se bo v ponedeljek, 26. junija t. l. v veliki univ. dvorani. Spored bodo izvajali znani in priljubljeni sodelavci ljubljanskega radija ter poskrbeli s prvovrstno lahko

in narodno glasbo, šegavo besedo ter veselo pesmijo za prijeten oddih in razvedrilo. Podrobnosti o vsej prireditvi bo pravočasno objavljeno.

Dramsko gledališče

Nedelja, 18. junija, ob 18: »Kozarec vode«. Premiera. Izven. Cene od 26 lir navzdol. Ponedeljek, 19. junija: Zaprto.

Serijske »Kozarec vode«, veseligr. Osebo: kraljica — Nabloka, vojvodinja Malbouroughska, njena ljubljanka — Mira Danilova, Abigaila, sorodnica malbouroughske vojvodinje — Vida Juvanova, Henry Saint John, vikont Bolingbroke — Skrbnik, Maham, praporščak gardnega pelka — Nakerst, Marki Torey, poslanik Ludvika XIV. — Verdonik, Thompson, kraljičin vratar — Raztresen, 1. poslanec — Kofuta, lady Aberrinale — Pugljeva. Režiser prof. O. Šest.

Operno gledališče

Nedelja, 18. junija, ob 17: »Faust«. Izven. Cene od 40 lir navzdol. Ponedeljek, 19. junija: Zaprto.

P. n. občinstvo opozarjamo, da bo odšel začetek opernih predstav ob nedeljah in praznikih ob 17. začetek dramskih predstav bo kot doslej ob 18.

Ch. Gounod: »Faust«, Opera v petih dejanjih. Po Goetheju napisala J. Barbier in M. Carré. Osebe: Faust — Čuden, Mefisto — Popov, Margareta — Heybalova, Valentin, njen brat — Janko, Marta, njena sestra — Golobova, Siebel, študent — V. Bukovec, Wagner — Dolničar, — Valburgina: Solo pešlejo: Bravničarjeva, Japljeva, M. Remskarjeva, Kurbos, Pogačar, Brnarjeva, Zelenkova ter ves baletni zbor. Godbe v začetku 16. stoletja. Dirigent: D. Zebra, Režiser: C. Debevec, Koreograf: ing. P. Golovin.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapisnikih

Ne lomite lipovih vej!

Komaj so lipe začele lepo cveteti, že so se pojavili brezsrčni in drzni nabiralci lipovih cvetja, ki so začeli smukati še nedozorelo cvetje in lomiti kar cele veje tako, da škodujejo rasti lipovemu drevesu. Te vandale lahko opazujemo na trgu pred justično palačo, kjer so že mnoge lipe polomljene, prav tako na Peterškem in Poljanskem nasipu. Potrebno je, da bi se tudi vandali eksemplarno kaznovali. Lani so nabirali lipovega cvetja prejeti od uprave mestne občine ljubljanske primerna dovolila, ki so jih pooblašala, da so lahko trgali cvetje v gotovih krajih in so bili tako odgovorni za vsako škodo, povzročeno na drevesu.

Z doma je odšla

Orehov Marija, zasebnica, stanujoča na Cesti dveh cesarjev št. 185, delavska kolonija Sibirija, je policiji prijavila, da je njena hčerka že 25. maja t. l. odšla z doma neznano kam. Se še ni vrnila. Hčerka Tatjana je bila rojena leta 1927 v Ljubljani, po poklicu je delavka, male, a močne postave, okroglega obraza, kostanjevih las, obložena v svilen, rožasto obleko z rjavim suknjičem in obuta v opanke.

Pesa, zelje, grah in češnje

Sobotni živilski trg je bil ob lepem vremenu prav živahen in dobro založen z razno zelenjavo. Na trgu so domačinke prodajale že lepo letošnjo rdečo peso, nekaj je bilo tudi uvožene Poleg domačega graha, ki so ga prinesle na trg nekatere okolišanke, kakor tudi trnovske in krakovske vrtnarice, so branjevske prodajale iz Italije uvoženi grah. Iz Italije uvoženo zelje v glavah so branjevske prodajale po 11 lir kilogram. Gospodinj e so zeljate glave radi kupovale zaradi neke spremembe domače, dotedaj nekoliko enostavne kuhinje. Zelje je bilo hitro prodano. Bilo ga je le nekaj sto kilogramov. Neka kmetica je iz Orlega pripeljala v Ljubljano tri košare domačih češenj, ki so tam dobro obrodile. Hitro jih je prodala. Gospodinj e so drugače zelo povpraševale po češnjah, dobivale so navadno kratek

odgovor: »Gospa! Okoli poldneva pridejo češnje na trg!« O trnovski in krakovski glavni solati ni treba izgubljati mnogo besedi. Solate je bilo na kupe. Prodajalke so same zniževale ceno pod maksimalno in so solato prodajale že po 6 do 7 lir kilogram. Le trmoglavke so vztrajale pri stari maksimalni ceni, zato pa so jih gospodinj e omaloževale. Mnogo je bilo novega korenčka in peteršilja.

Nesreče in poškodbe

V službi od granate hudo poškodovani železniški kurjač Nikolaj Medić je v splošni bolnišnici podlegel poškodbam. Pokojnik je bil miren, vreden in v naporni službi požrtvovalen železničar. — Na Opekarski cesti št. 8 stanujoči pekovski mojster, 55letni Adolf Leskovec si je pri padcu zlomil desno nogo. — V Lipah na Barju si je zlomila desno nogo posestnica Marija Kraljičeva. — Kurjač državnih železnic, 48letni Jernej Jantič je padel s stroja in si poškodoval desno roko. — Kronska znamenja skoraj vsak dan kako kolearsko nesrečo. 30letna delavska Marija Medićeva se je pri padcu s koleca poškodovala po glavi. — Brivski mojster, 36letni Rudolf Krol pa se je pri padcu s koleca poškodoval po levi roki. — Pri padcu s tramvaja si je pretresel možgane 50letni sprevoznik cestne železnice Fran Juhant.

Pozor pred žeparji na tramvaju

Nedavno je bilo občinstvo opozorjeno na drzne žeparje, ki so začeli svoj nečeden posel po tramvajih ob urah, ko je na nje največji naval in vlada v vozovih silna gneča. Takrat imajo žeparji priliko, da segajo po ženskih torbicah in izmikajo iz žepov denarnice. Kak dan se primeri do 8 takih žepnih tatvin v tramvajih. Bolite torej vsi zelo previdni, ko se vozite v tramvaju ob urah velikega navala!

Poizvedovanja

Najdena je bila ženska torbica s legit. matico, nekaj denarja in potnimi dovoljenji na ime Ivana Zupančiča. Dobi se pri gosp. Strašniku, Pred škofijo 4.

Križanka št. 142

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13			14					15			16
17		18				19				20	
21		22				23				24	
	25				26			27			
28			29			30					
31			32			33				34	
35			36			37				38	
39		40				41				42	
43					44					45	

Vodnarvo: 1. neodločen človek, 5. vas pri Ljubljani, 9. čujejo, 13. najboljši človeško bitje, 14. ptica (množ.) 15. hrib ob Barju, 16. kraljica za akademski naslov, 17. žensko ime, 18. govedo, 19. član izumrlega naroda, 20. očetov oče, 21. japonska mera, 22. del telesa, 23. poljedelec, 24. zver (množ.), 25. vrh v Julijskih Alpah, 26. prevara (tujka), 27. ptica, 28. grško mesto, 29. zakon (hrv.), 30. znoj, 31. grška črka, 32. vroča voda, 33. del pluga, 34. kemični znak za iridij, 35. del voza, 36. grški bog, 37. poljsko delo, 38. vsi (hrv.), 39. kemični znak za radij, 40. nezakonita pridobitev, 41. učence vojne akademije, 42. glavna oseba Gradnikove pesnitve, 43. gorovje v Severni Afriki, 44. znamka fotografirskih aparatov, 45. um.

Napišito: 1. gora blizu Ljubljane, 2. preteklo leto, 3. grška črka, 4. osebnosti, 5. svinjske noge, 6. ognjeniški izmeček, 7. števil, 8. ako, 9. krvni sorodnik, 10. ostanek gorenja, 11. začetnična imena in priimka slov. pisatelja, 12. škofijski urad, 14. včasih je deževno, včasih sončno, 15. koroška gora, 16. kraj na Primorskem, 18. jedrnat, 19. vojaški po-

raz, 20. pripadajoči del, 22. rasa, 23. riba, 24. del ograja, 25. hlev, 26. serna brezcvetne rastline, 27. nebesno telo, 28. kovina, 30. dan v tednu, 32. grmada, 33. staroslovanska boginja, 34. sreč na drevju pozimi, 36. žensko ime, 37. pridelek, 38. naslov Prešernove pesmi, 40. kraljica za plemeniti, 41. veznik, 42. začetnični priimka in imena slov. pesnika.

Rešitev križanke št. 141

Vodnarvo: 1. dim, 4. Bolgarija, 12. sla, 15. uvoz, 17. na, 18. akt, 19. to, 20. sled, 21. ara, 22. ost, 24. Pad, 25. ast, 26. naskok, 28. skalpi, 30. osa, 31. prepelica, 32. uta, 33. zlatar, 37. Kladje, 41. ran, 42. uja, 43. rak, 45. ion, 46. Inka, 47. ri, 48. tja, 50. no, 51. njej, 52. Kot, 53. lastavica, 54. oja.

Napišito: 1. Dubrovnik, 2. Ivan, 3. mora, 5. ono, 6. laso, 7. ga, 8. akademija, 9. rt, 10. itak, 11. jod, 12. slap, 13. leti, 14. adefagija, 16. zaopana, 20. Saledin, 23. T. K. (Time Kos), 24. P. s., 27. krt, 29. Aca, 33. zrno, 34. lakt, 35. Apis, 36. Ra, 37. kr., 38. lani, 39. jojo, 40. Enej, 42. ura, 44. koc, 48. tt, 49. av.

ŽOGA SREČE

Anton je povedal precej. Čutil pa je, da ima dobre vzroke, da ostalo zamolči. Tako, na primer, ni povedal, da je v sorodu z Bruckom, ker je bil prepričan, če bi Beck po telefonu poklical njegovega strica, da bi ta uničil vsako možnost, da bi dobil kak službo. Prav zato tudi ni povedal odvetniku, zakaj je prišel v Stetin. Namesto tega se je omejil samo na to, da je povedal, da se je iz osebnih in zasebnih razlogov odločil naseliti se v mestu in je zato potreboval zaposlitve. Prejšnji delodajalec, kateremu je pravkar pisal, mu bo brez dvoma dal zadovoljivo spričevalo in priporočilo.

No, bomo videli, je rekel Beck. »To mesto, ki je neoddano, je zaupno in jaz moram popolnoma poznati svojega moža, preden ga nastavljam. Pisal bom vašemu prejšnjemu delodajalcu, vi se pa, recimo, čez kakle dva dni spet oglašite.«

Prosilec se je moral s tem zadovoljiti. Iz odvetnikovega vedenja ni mogel dosti spoznati, čutil pa je, da mu ni neveden. Dva dneva sta pomenila 48 ur in ves ta čas je bilo treba živeti. On pa je imel le bankovec za deset mark.

Ozrl se je kvišku Na drugi strani ceste je bila zastavljavnica. Po kratkem boju s samim seboj je stopil vanjo. Ko je prišel čez pet minut kasneje iz nje, ni imel več zapetne ure, a v žepu je imel denar. Tedaj se je nenadoma zavedel, da je hudo lačen. Zaradi svojih mrzličnih naporov tistega dne, je bilo njegovo kosilo bolj borno. Kozarec piva in velik kos kruha s sirom. Malo dalje po ulici so vabljivo gorele luči neke restavracije. Nekoliko za njim je stopal človek, ki mu je bil ves dan za petami. Njegov zasedovalec je imel nenavaden nasmešek okoli ustnic.

VII. poglavje.

Pik kače.

Ko je stopil Anton v restavracijo, je čutil, da se je vsaj za odmak otresel svojih nadlog. Nameraval je odbovati. Po kosilu je hotel spet zadeti svoje breme na ramo.

Šel je na drugi konec sobe in si izbral sedež v kotu. Pravkar je bil odločil površnik in klobuk, ko je prišel človek, o

katerem se je zavedal, da ga je bil tisti dan že več kot enkrat videl in je prisedel k isti mizi. Vendar se Anton ni zmenil za svojega tovariša pri kosilu, samo bežno ga je pogledal. Možakar je vzel iz žepa list in je po vsej priliki zadovoljno bral, dokler ni prišel natak, da prejme naročila.

Rebra, paradižniki, pečen krompir, vse, kar je Anton naročil, je bilo okusno, in pošteno se je najedel. Pivo z močnato jedjo in sirom je zaokrožilo kosilo in, ko je odložil svoj priček, je bil v tistem nastojanju, da je lahko rekel s pesnikom: »Usoda mi ne more nič, danes sem kosil.«

Toda usoda — da bi bil le vedel — je bila pri tem, da mu zadaj naipedejši udarec, kar jih more človek dobiti. Anton je plačal natakurju račun in je nameraval oditi k dobri Schmiedovi majki. Nadejal se je, da bo videl Starega Bena, so proga svoje gospodinj e, ki je bil gotovo prav zanimiv možakar. Nenadoma pa ga je nekdo pahnil, da bi skoraj izgubil ravnotežje. Hkrati pa je začutil v desni roki ostro, skelečo bolečino. Bilo mu je, kakor bi ga bila osa picila. Tretje pa, česar se je zavedel, je bilo to, da ga je človek, ki je sedel pri isti mizi, zgrabil za ramo.

»Strah mi je zali! Spodrsnilo mi je, pa sem se rešil s tem, da sem padel na vas. Vendar čisto slučajno. Upam, da vas nisem poškodoval.«

»Nikakor ne, je vse čisto v redu, hvala.« Antonov glas je bil hladen, toda vju-

den. Skelečo bolečino v roki je pripisal na rovaš prstov tistega možkega.

»Nesreča ne počiiva,« je odvrnil možak in urno odšel.

Anton je videl, kako je možak izginil, takoj nato pa mu je postajalo slabo. Obšel ga je čuden občutek, kakor da bi bil preveč pil — čeprav je bilo to seveda nemiselnost, saj je bil vse, kar je pil, samo skromen vrček piva po jedi.

Obenem s tem občutkom, da je pijan, ga je obšel še drug občutek, da je popolnoma brez moči. Svet se mu je nenadoma napolnil s sovražnimi silami. Bil je sam, čisto sam. Najrajši bi bil zakrčal, čeprav je bilo to otročje. Vse omahujoče je stal tam. Radovedni pogledi so se upirali vanj. Zavedal se je tege in ta zavest ga je nagnila, da je skušal zbrati vse svoje moči. Opetekal se je med vrstami miz in stolov in dosegel do blaginjske mize. Dekle pri blaginji ga je zaničljivo pogledelo.

Šte plačali?

»Sem-m... natakurju!«

V svojo grozo je opazil, da mu je bil glas nejasen. Njegov neposredni namen je bil, da pride ven na hladni, nočni zrak in od teh radovednih pogledov. Pa je le počasi, z največjo težavo odprl vrtljiva vrata. Opetekal se je in se zaletel neke-mu možkemu naravnost v roke.

»E, počasi, le počasi! Takoj boste spet dobili! Imam avto tukaj in vas popeljem domov!«

Brzo je minevala vsa moč, ki jo je imel nad seboj, toda imel jo je še toliko, da je besno udaril z levico. Poznal je ta glas, čeprav je bil obzor nejasen. Bil je glas tistega človeka, ki se je bil pred nekaj minutami v restavraciji s tako silo zaletel vanj in ga pograbil za ramo. Spomnil se je tistega skelečnega vbo-da in bolečine v desni roki. Kaj mu je bil ta pridanič storil?

»Tukaj... Primite ga!« Slabotno je silil te besede, vendar razločno. Zdelo se mu je, kakor bi ga bile za ta čas zapustile vse moči. Zdaj je videl pred seboj dva človeka.

»Pojdite z menoj... Tako ne gre, kakor veste...«

To je bil čisto drug glas. Bil je glas nekega tretjega človeka, zaštevne postave in v uniformi policijskega stražnika. »Pijani in razgrajate, kaj?« se je oglašila ta tretja postava, »iti morate z menoj, vam pravim, vsi ostali pa proč!«

Anton je čutil, da so ga napol vlekli, napol nesli naprej, pred očmi pa se mu je vse megljeno vrtilo. Potlej pa ga je obšlo usmiljeno pozabljenje.

»Kaj imate, da odgovorite na to sramotno obdolžitev?« je zagneml mož z belo brado in jeklenimi naočniki, ki so mu sedeli na koncu nosa.

Anton se je zganil in prebudil iz ommajnosti, v kateri je bil ves čas, odkar se je bil zavedel in se znašel zaprt v celici ječe.

Oddajniška skupina »Jadransko primorje«

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 18. junij:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Veseli zvoki za nedeljsko jutro, vmes 8.30 Poročila v slovensščini — 9 Nemška zakladnica — 10 Poročila v nemščini — 10.15 Prenos službe božje iz stolnice — 11.30 Slovenska ljudska oddaja — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovensščini — 12.45 Nemški ljudski koncert — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Pozdravo iz domovine izvaja radijski orkester sodelovanjem komornega zbora pod vodstvom D. M. Šijanec — 16 Koncert za vojaške — 17 Poročila v nemščini in slovensščini — 17.15 Pisane sanje — 17.45 15 minut za podočelje, inž. Jakob Ferjan: O avtore — 18 Filharmonični koncert — 19 Ura pesmi — 19.30 Poročila v slovensščini, napovedi sporeda — 19.45 Kaj nam prinaša prihodnji teden — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Veliki koncert — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Plesni orkester vodi M. Vodopivec — 23 Prenos iz »Reichsprogramma«.

Dnevni spored za 19. junij:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav, vmes 7.30 Poročila v slovensščini — Poročila v nemščini — 9.10 Koranica, napovedi sporeda v nemščini in slovensščini — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovensščini — 12.45 Koncert malega orkestra vodi A. Dermelj — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vsekaru nekaj — 17 Poročila v nemščini in slovensščini — 17.15 Pisane polje, dan židovske volje — 18.45 Segna beseda, Frano Lipah: Ljubljanske slike — 19 Sramel štiri fantje — 19.30 Poročila v slovensščini, napovedi sporeda — 19.45 Glasbena modriga — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Koncert za razvedrilo izvaja radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanec — 21 »Polypheme«, opera Attilija Ariosta, godba G. B. Pononcinja, nanovo priredil G. Kirmbach, za radio priredil Dt. L. Riedinger — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Glasba za lažno noč — 23 Iz »Reichsprogramma«.

Kupujemo in najbolje plačamo posušeno in sveže:

Lipovo cvetje
Arnika cvetje
Bergovo cvetje
Kamilica cvetje
Borovnica list
Borovnica jagode
Jagode list
Lipov list
Trepčev list
Kopriva list
Robida list
Malina list
Melisa list
Česnjeve peclje
Kumina seme
Gozdni koren
Balzamični koren
Kompanski koren
Koleme koren
Sladki koren
Minica koren
Sicna moč koren

Prevezujemo dnevno od 9 do 12 in od 14 do 18 v skladišču
»ALPA«
hranilni proizvodi
Ljubljana, Vidovdanska cesta št. 18.

Se medveda bi obrila
krema Rapida brez mila

BRIVNA KREMA
RAPIDA Brez mila, brez pen
PROIZVODI VAN KAIT

TEL **KINO »MATICA«** 22-41
Kvalitetno filmsko delo s prvotno igralsko zasedbo. Mlada vdova obiskuje svoje nekdanje zaročence

»Potovanje v preteklost«
Olga Čehova, Ferdinand Marian in Rudolf Prack
Danes predstave ob 10.30, 15, 17 in 19!
V ponedeljek zaradi akademije kino predstave ob 15.30 in 19.15!

TEL **KINO »UNION«** 22-21
Strastna ljubezen škotske kraljice in njena nesrečna usoda v monumentalnem velofilmu

»Marija Stuart«
Zarah Leander, Willy Birgel, Axel v. Ambesser, Lotte Koch, Fr. Benfer.
Vsled izredne dolžine filma predstave v nedeljo ob 10.30, 14.45, 17 in 19.15!

TEL **KINO »SLOGA«** 27-30
Visoka pesem materinske ljubezni v usodni prvi ženi in matere v globokem dramatičnem TOBIŠ-ovem filmu

»Moji štirje mladi«
Käthe Hasck, slavna gledališka igralka v glavni vlogi, dalje John Pauls Harding, Heinz Lausch, Gerhard Bombal, Bruni Löbel, Hermann Speelmann.
DODATEK:
Kulturni film: »MLADINA MUZICIRA«
Predstave ob 15, 17 in 19!

KINO »KODELJEVO«
Tel. 41-44
Zabavna glasbena veseligrav v stilu filma »Slavčeva pesem«

»Sreča na poti«
Dora Komarjeva, O. W. Fischer, Paul Kemp.
PREDSTAVE v nedeljo ob 15, 17 in 19; ob delavnikih ob 19!

MALI OGLASI

Službe

dobe

SKLADISNIKA
srednjih let, po možnosti s prakso, event. majhnega upokojenca, sprejme podjetje v Ljubljani. Ponudbe z navedbo dosežanj službovanja pod šifro »Posla in vestne na upravo »Slovenec« pod št. 5225 upravi lista. b

SLUGO in TEKAČA
sprejme v službo velika tridra. Ponudbe z navedbo priporočil pod »Sluga in tekač« št. 5225 upravi lista. b

POMOČNIKA
za slikarstvo in plekarsko sprejem v stalno službo. Sprejem tudi javnega. Sedej, Slomškova 23.

SLUŽKINJO
pridno in pošteno, sprejme takoj dva starišča zakona. Kodeljevo, Povšetova 72.

SLUGO
sprejme knjigovodnico. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 5221. b

POMOŽNO DELAVKO
sprejme knjigovodnico. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 5212. b

DEKLE
za poljska dela, sprejem takoj. Znanstvo, mesarski mojster, Borščeva ulica 11.

DELAVEC
ki ima veselje do pomožnega dela v mizarstvu delavnic, dobi zaposlenje. — Svetek, Karlovska c. 1. b

MIZAR, POMOČNIK
dobi stalno zaposlenje. Plača dobra. Svetek, Karlovska c. 1. b

DEČKA
14 do 16 letnega sprejme kot praktičanta ali pomožnega delavca avtomobilne delavnice. Ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Posla« št. 5223. (b)

KROJ, POMOČNICO
in vajenico sprejme takoj. Salon Ruper — Miklošičeva 36. (b)

STALNO SLUŽBO
dobi zaposlenje, ki bi v obrtnem lokalu sprejemala in oddajala razna popravila. — Predpogoji: poštenost, vestnost. Pisemne ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Posla« št. 5242. (b)

SNAMALICA za kavarne
sprejme takoj, ali po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 5246. (b)

DEKLE
mlado in pridno, vajeno moške kože — sprejme boljša triletna družina v Ljubljani v stalno službo. Ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Posla« št. 5269. (b)

SLUŽKINJO
pridno in pošteno, sprejem s 1. junija v dobro krščansko družino. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 5277.

POMOČNIKA
sprejme krojački »Salon Modar, Ljubljana, Resljeva cesta 8. (b)

SLUŽKINJA
za vsa hišna dela se sprejme takoj ali s 1. julijem. Hrana in plača dobra. Vprašati na Vodovodni cesti št. 5-1, za Bežigradom.

HLAPCA
h konjem in za gospodarska dela takoj sprejemem. Domobranci 7. (b)

Prvotratno KUJARICO
ali kuharja k dobri družini dveh oseb išče za takoj ali 1. julij. — Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 5238. (b)

POSTREZNICO
za dopolnilne ure sprejemem. Vprašati ob 15. do 19. ure. Ulica 3. maja št. 2111. b

VEČ CEVIJARJEV
zmožnih zbitih bekanč, dobi stalno delo na domu. Ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Stalno delo 5319«. b

Službe

iščajo

ZELEM DOBITI SLUŽBO
za takoj ali pozneje: mesto blagajničarke, ali prodajalke v trgovini ali pomoč v pisarni. Cenjene ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Stalno delo 5319«. b

SOBE oddajo
GOSPODARNO sprejemam na stanovanje in hrano. — Stari trg 4, Stupan.

Kurivo

DRVA PREMOČ
v Franciškanki 16
Telefon 49-61

Prodamo

STENSKO URO

zaprti, prodam. Dolžina 107 cm. — Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 5151.

LISTNE USI

kravato usi in ščitaste usi na vsakovrstnih rastlinah pokončujoč. Potreben insekticid z navodili prejmete pri inž. Prezlju, specialista za rastlinske bolezni (fitopatolog) — Wolfova ul. 3; uradne ure od 8 do 12.

2 KROJ, LIKALNIKA
in nekaj krojaških potrebščin prodam. Lampetova ul. 13 (Trnovo).

PESA — SADIKE
napredaj več tisoč. — Škerbec, Mala vas 3, p. Jelica.

VSE ZELENAJNE
cvetlične sadike, daljske zinjce, astre, kumare itd. ceneje prodaja vrtnar Šiška, Pod hribom 40.

MRČES IN GOLAZEN
usi, stence, buhne, šurke, molje, miši, podgane, voluharje in bramarje zanesljivo pokončate s strupom, ki ga dobite v drogeriji KANC, Zidovska 1.

DEBELIN
redilni prašek za živino hitro debeli in omasti vaše prašice ter jih istočasno varuje kužnih bolezni. Debelina 10 lit. — Preprodajalec: Iščedje lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana.

ZENSKO PERILO
lepo, za večjo osebo, poceni prodam. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 5210.

BRAMORJE
prav gotovo pokončate s Bramorjem zrnati. Z navodilom v drogeriji Kanc, Zidovska ul. 1.

PRODAM:
Konzolo s predalom, vrtni in marmorni ploščo s pripadajočim ožigalom 1.70x0.97, iz orelovinč zofe in dva šekerla, tapetirano. — Ogled dnevno od 9 do 11 dop. na Tržaški cesti 10, II. nadst. Dohod iz Tobacne ulice skozi dvorišče. 1

SIJALNI STROJ
zelo pripraven za domačo uporabo, ugodno prodam. Pred. Škofja 19, I. nadst. Adamč.

Otroško POSTELJO
in štedilnik prodam po ugodni ceni. Vodnikova 82.

PISALNE MIZE
in stole prodajam. — Ogled. Mesini trg 3 (vhod skozi vrata).

PEGE IN LISAJ
vam zanesljivo odstrani »ALBA« krema. DROGERIJA KANC, Zidovska ulica 1.

PRAVE JUTA VRECE
Lepe prave jute vreče, dokler traja, ugodno prodajam. Petronaf, Ljubljana — Ciril Metodova št. 35a, prej Tyrševa.

MARMORNA KREDA
Bela marmorna kreda, kalijev karbonat 6, 00, 000, 000. Plastični Sintetizator, Karlovič, Katran. Olje za termena stalno za zalogi: PETRONAF, Ljubljana, Ciril Metodova 35a, prej Tyrševa.

KROJ, LIKALNIKA
siva naprej in nazaj, brezhibno ter 2 navadna sijalna stroja poceni prodajam. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7.

OTROŠKI VOZIČEK
dobro, predvojen, ugodno prodam. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7.

PISALNI STROJ
kakovost, kakor nov, ter rabljeni: Remington, Invicta in Ilesperia, vsi pisarniški ter potrebni stroj v lepem stanju, ugodno prodajam. — Hinko Privšek, Kolodvorska 7.

ZLOZLIVJO POSTELJO
leseno, z afrikan žimnico in otroško posteljo, železno, prodam. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7.

FROTIRKE
še nerabljene, 12 komadov, ugodno prodam. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7.

DAMSKO GALOŠE
za dež, damske čevlje iz ševra, otroške čevlje, damsko torbico iz blaga, ugodno prodam. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7.

JEDILNI PRIBOR
6 velikih, 6 malih žilic »Alpaka«, nerabljene, se prodajo. — Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 5247.

PREGRINJALO
za 2 postelji, krásno ročno delo, še novo, iz predvojen, ugodno prodam. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7.

RAJVO SVILO
(predvojen) za obleko ter en kos blaga za moške obleke prodam ali zamenjam za protivrednost. — Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 5250.

VAJENKA
sprejem, Ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Elektropodjetje 5312«.

Premod

I. POGAČNIK

LJUBLJANA
Bohorileva ulica št. 1
Telefon št. 20-59

NAPRODAJ

kratkotrajni športni jopič, cena 750 lit. — Damski žni čevlji št. 37, cena 650 lit. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 5268. (l)

9 1/2 m pocinkanih CEVI
za glavo, za vrtno paliko, premera 30 mm prodam. Poizve se od 2 do 1/4. — Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 5243.

ZELENE STEDILNIK
prodam po nizki ceni. Štepanjska c. 11. (l)

STEKLEN
servis za vino, pivo, šampanjec, vermut, liker in kompot, vsega 40 komadov, 2 čajna servisa iz japonske porcelana, originalni angleški jedilni servis za 6 oseb prodam. — Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7.

ŠPORTNI VOZIČEK
predvojen, dobro ohranjen, zamenjam za žensko kolo, po dogovoru tudi nekaj gotovine. Razpota 6, pril. čilje.

OTROŠKA POSTELJA
železna, bela, napredaj. Gerbičeva 16. (l)

OTOMANA
in železni kolli se prodajo. — Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 5290.

OTROŠKI VOZIČEK
zelo lep, glock, predvojen, krem barve — prodam. — Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 5310.

MODRO OBLEKO
za 12 do 14 letnega dečka dolge 144 cm, prodam. — Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 5307.

KOPALNA BANJA
iz eink pločevine napredaj. Erjavce Franc. Wolfova 12. (l)

RACUNSKI
in **PISALNI STROJ**
prodam. — Simandl, Dvorčakova ul. 5. l

PLATNE KAPNE
lepe, in dve rjuhi (1 flanelasta), ugodno prodam. Naslov v upr. Slov. št. 5313. l

Pohišstvo
SOBNA OPRAVA
česnjeva, ugodno napredaj. Ljubljana, Podjunska cesta 21, podprilice.

SAMSKA SPALNICA
bela emajlirana, zelo dobro ohranjena, gramofon kovčeg in železna zloziliva postelja, v najboljšem stanju, ugodno napredaj. Naslov v upr. »Slovenec« pod št. 5224.

SPALNICE
plekane in jesenove ter orebove jedilnice si lahko ogledate vsak četrtek in nedeljo od 3 do 5 v gostilni Celovška 72.

MODROCE
patentne posteljne mreže, otomane, moderne tačice in fotelje tudi solidno in po nizki ceni

RUDOLF RADOVAN
tapetnik
LJUBLJANA
Mesini trg št. 18

POHISTVO
po zmernih cenah, več pleških spalnic in kuhinjskih naprav ter posamezne komade nudi: mizarstvo »Sava«, Miklošičeva cesta.

SPALNICO
furnirano, staro, s pripadajočimi vmetninami, čisto in dobro ohranjeno, poceni prodam. Ogled od 1/3 do 15. Naslov v upr. »Slovenec« pod št. 5241.

KOMODA
s žirami predali se ugodno prodajo. Naslov v upr. »Slovenec« pod št. 5283.

Posedstva
STAVBNO PARCELO v Ljubljani, kupim. — Ponudbe upravi lista pod »Plačnik 5198«. p

Stanovanja
Iščajo
ZAMENJAM na lepem kraju enosobno stanovanje s kabinetom za dvosobno s kabinetom. Naslov v upr. »Slovenec« pod št. 5309.

Sobe
Iščajo
ZAKONČA brez otrok, iščeta opremljeno sobo. — Ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Plačnik 5198«.

V najem
Iščajo
V NAJEM VZAMEM ključavničarsko delavnico ali primerno skladišče za delavnico na prometnem kraju. Ponudbe na upr. »Slovenec« pod »Stalno št. 5302«.

Das Deutsche Rote Kreuz

Sonderbereitschaft »Alpenland« sucht dringend einen gelerntem

KOCH

Persönliche Vorstellung in der Dienststelle des Deutschen Roten Kreuzes, Sonderbereitschaft »Alpenland« in Laibach — Metelkova ulica 7, telefon 45-50.

Kolesa

DAMSKO KOLO
z izkrist. kolesi ali pa deklislo, k u p i m takoj. — Ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Nizka kolesa« 5308.

VEC KOLEŠ
damskih in moških, zelo ugodno prodam. Merkur, Puharjeva 6.

TRICIKLE
različne velikosti še iz starega kvaliteten materiala dobavlja Merkur, Puharjeva 6.

Pozor! KOLESARJI!
Kupim značilne in plače tudi že obrabljene. Plačam dobro ali zamenjam za drugo kolesarsko blago. — Ambroz — mehanik, Tyrševa c. 71.

DAMSKO KOLO
dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na Herzmansky, prehod nebotičnika.

Pridelki
KOSNJO
govejega in konjskega sena kupim. Lavrenčič & Co., Vošnjakova 16.

TRAVNIK
v izmeri 5500 m², na Barju, oddam s kosnjo. Naslov v upr. »Slovenec« pod št. 5204. p

KOSNJO SENA
kupim. Tomačev 43.

Šiv. stroji
SIVALNE STROJE
raznih znamk, rabljene in nove, za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, kupim ali prevzamem v komisijko prodajo. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7. (k)

SIVALNI STROJ
Jax, nepogreljiv, star, toda v dobrem stanju, prodam za lit 3500 ali zamenjam za veliko serijo Pokrajinskih znamk. Naslov v upr. »Slovenec« pod št. 5303.

SIVALNI STROJ
»Singer«, ugodno prodam. — Simandl, Dvorčakova ulica 5.

Pouk
POUK!
Nemščina, francščina, klavir poučujem tudi čež poletje. Nove prijave sprejemam. Groharjeva 2, vhod Tržaška cesta 1-1. — Aneta Potočnik, strokov. diplomirana.

Stroji
Poljedelske STROJE
vseh vrst, rabljene in tudi pokvarjene, kupim ali prevzamem v komisijko prodajo. — Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7. (k)

DVE STRUŽNICI
ena popolnoma nova, vrtilne stroje ter različna orodja, zelo ugodno prodam. — Merkur, Puharjeva 6.

VSAKO
antivarično slovensko knjigo, revijo, časopis, posamezne oddise kot tudi stare listine kupuje in najnižje plačuje Knjižarna Janka Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva ulica 6.

LJUBLJANSKI ZVON
1881 do 1900, 1911 in 1916, DOM IN SVET 1888 do 1893 in 1911 zelo dobro plačam. — Knjižarna Žužek, paša.

PO VAŠI ŽELJI VAM IZDELA

KNJIGOVEZNIKA LJUDSKE TISKARNE

V LJUBLJANI KOPITARJEVA 6/II

CENE SO SKRAJNO NIZKE! POSLUŽITE SE JIH!

Nemški Rdeči križ

(posebni oddelek »Alpenland«) nujno išče izučenega

KUCHARJA

Predstavi naj se osebno v pisarni nemškega Rdečega križa, posebn. oddelek »Alpenland« v Ljubljani — Metelkova ulica 7, telefon 45-56.

V vsako hišo »Slovenec«!

Zahvala

Vsem, ki ste ob bridki izgubi našega ljubljenega moža, očeta, starega očeta, strica in tasta, gospoda

Ignacija Voje

z nami sočustvovali, njemu pa v težki in dolgotrajni bolezni ljubše stali ob strani in ga na poslednji poti spremlili — naša prisrčna zahvala! Posebno hvalo pa izrekamo pred. g. župniku Košmerlju, za obilne obiske in tolažbo v zadnjih dneh pa č. g. kaplana Pavlino. Nadalje se zahvaljujemo tudi g. dr. Havlinu za zdravniško pomoč in g. pevcev za ganljivo petje.

Zaljubljeni: Družine VOJTOVE in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Izkreno se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob bridki izgubi naše ljubljene

NETKE

Prisrčna zahvala vsem, ki so ji poklonili cvetje, njen spomin počastili z dobrimi deli in jo spremlili do njene zadnjega tuzemskega doma. — Posebno se še zahvaljujemo č. du